Leto IV. V Celju, dne 22. julija 1909. Št. 33.

NARODNI LIST

Izhaja vsak četrtek; ako je ta dan praznik, pa dan poprej. — Vse pošiljatve (dopisi, reklamacije, vprašanja itd.) je pošiljati na naslov: „Narodni List“ v Celju. — Reklamacije so poštnine proste. — Uredništvo: Schillerjeva cesta štev. 3.

„Narodni List“ stane za celo leto 4 K, za pol leta 2 K, za četrt leta 1 K. Za Ameriko in druge dežele na leto 5 K 60 vin. Naročnina se plačuje vnaprej. — Posamezna številka stane 10 vin.

Oglasi se računajo po 12 vinarjev ena petit vrsta. — Pri večkratnih objavah znaten popust po dogovoru. Pristojbine za oglase je plačevati po pošti na naslov: „Narodni List“ v Celju.

Sijajen shod narodne stranke v Središču.

Dne 18. t. m. sta imela dež. poslanec dr. Kukovec in dr. Anton Božič v Središču na javnem trgu velik shod, katerega se je udeležilo okoli 1000 zborovalcev. — Predsedoval in govoril je tudi g. župan in član predsedstva narodne stranke Josip Šinko. Dr. Božič je razpravljal gospodarska vprašanja, dr. Kukovec je govoril o političnem položaju. Oba govornika sta ob burnem odobravanju temeljito razkrila politično pokvarjenost klerikalne stranke. Shod je zapustil globok utis v okraju. — Dr. Anton Božič je govoril sledeče:

Cenjeni zborovalci! Gospodarstvo na Spodnjem Štajerskem se nahaja v zelo slabem položaju. — Čutimo še posledice lanske slabe letine in sicer vsi, kmetje, obrtniki, trgovci in drugi stanovi. — Letos se stanje kmetijstva ne more nič kaj zboljšati, akoravno letina splošno ne kaže slabo.

V izboljšanje razmer kriči vse po državni pomoči. — Od države se zahteva popolna odpomoč. — Pravim, da je čisto v redu, ako zahtevajo kmetje, da jim priskoči v težkih časih boja za obstanek na pomoč država, katere glavni steber so in kateri dajejo krvni in denarni davek. Država ima veliki interes na prospevanju trdnega srednjega kmetijskega stanu in mora zategadelj z vsemi sredstvi delati na to, da si kmečki stan ohrani, pomnoži in ojači.

Tudi od državnih poslancev zahteva naše kmetijstvo krepkega, izdatnega zastopstva kmetijskih koristi. — Besede, polne bridke ironije pa mi prihajajo na jezik, ako pomislim, kako v tem oziru slovenski kmet sam za sebe skrbi. — Večina slovenskih poslancev, državnih in deželnih, pripada klerikalni stranki. — Klerikalna stranka na Kranjskem, takozvana Slovenska ljudska stranka ima v rokah vse kmečke mandate. — Štajerska „Kmečka zveza“, na kateri ni nič kmečkega razven imena, si je pri zadnjih državnozborskih volitvah pridobila večino mandatov in le dva mandata pripadata narodni stranki, en mandat pa stranki združenih Slovencev — to je mandat dr. Ploja. — Moram reči, da se poslanca narodne stranke Roblek in Ježovnik in poslanec dr. Ploj zelo trudijo, da bi dosegli za kmetijstvo kar največ ugodnostij in podpor od države. — V kolikor se jim je dosedaj to posrečilo, veste sami najbolj in jaz moram le izjaviti, da imam za svojo osebo utis, da trud teh treh za naše kmetijstvo res vnetih mož ni bil zastonj. — Nastopili so vedno odločno za koristi svojih volilcev ter se vedno dosledno držali kmečkega programa, na katerega so bili izvoljeni.

Večina slov. poslancev je torej klerikalna. — Naše kmečko volilstvo je sedlo klerikalni stranki na limanice in sedi še danes na limu, akoravno bi moralo izprevideti, da se klerikalna stranka iz kmetijstva le norčuje, da imajo njeni kolovodje pač polna usta zlatih obljub, da pa delajo naravnost proti kmečkim koristim, zanašajoči se na preveliko zaupljivost in pozabljivost svojih volilcev. V svesti sem si, da sem izrekel zelo hudo obdolžitev nasproti klerikalni stranki. Zato moram to obdolžitev dokazati. — Spominjam Vas, cenjeni zborovalci, na nagodbo z Ogrsko. O tem se je že mnogo govorilo, pa spomniti se je treba tega vsakokrat, kadar se hoče govoriti o neodkritosrčnosti in nepoštenosti klerikalne politike. — Pred državnozborskimi volitvami prisegali so klerikalni poslanski kandidatje dr. Korošec, dr. Benkovič, Roškar in drugi na agrarni program kmečke zveze ter so z velikim zanosom volilcem sveto obljubljali, da bodo glasovali za gospospodarsko ločitev Avstrije od Ogrske. — Ni preteklo leto dni po izvolitvi, in glasovali so klerikalni poslanci **za** nagodbo z Ogrsko in s tem hudo oškodovali svoje kmečke volilce glede živinoreje, glede vinogradništva in glede gospodarstva sploh. — Po nagodbi z Ogrsko so prišle na dnevni red poslanske zbornice pogodbe z balkanskimi državami. — Te pogodbe ne pomenijo niti tisočinko one škode za avstrijsko kmetijstvo, posebno še za slovensko kakor nam jo dela nagodba z Ogrsko. Za svojo osebo stojim sicer kot agrarec glede pogodb z balkanskimi državami na odklonljivem stališču, moram pa povdarjati, da ne razumem nedoslednega stališča klerikalcev, ki se proti tem pogodbam tako upirajo, med tem ko so glasovali za nagodbo z Ogrsko. — Po nagodbi z Ogrsko so dovolili Ogrom, da smejo prosto in brez vsake carine uvažati v Avstrijo svojo živino, svoje vino, svoje poljske pridelke. — Ogri uvažajo povprečno na leto do 286 tisoč goved in do 449 tisoč svinj v tostransko polovico brez vsake carine. — Temu se klerikalci niso uprli. Upirajo se pa proti Srbom, ker se jim hoče dovoliti po novi pogodbi uvoz zaklane živine, ki ne znaša niti deset odstotkov ogrskega uvoza! — Rekel bi upravičeno: proti slonu se klerikalci niso bojevali, proti muhi pa streljajo s kanoni. — (Živahno odobravanje).

Ko so sklepali klerikalci nagodbo z Ogrsko, — nekako ob tistem času je bil sklenjen tudi vinski zakon, ki je za naše vinogradništvo zelo velike važnosti, ker varuje vinsko produkcijo s prepovedjo narejanja umetnih vin. — Ta zakon bi imel tem večji pomen za nas, ako bi se ob priliki nagodbe, če se je že morala skleniti, dosegel enak zakon za Ogrsko. Ako so klerikalci že hoteli, da se pogodba z Ogrsko sklene, potem bi morali zahtevati, da se na Ogrskem poprej sklene zakon o varstvu vinske produkcije in sicer tak zakon, kakor se je pri nas sklenil. Tega pa klerikalci niso zahtevali, zadostovale so jim neke obljube, ki še do danes niso izpolnjene. Vsled pogubne politike klerikalcev roma sedaj dannadan tisoče hektolitrov ogrskega naravnega in spačenega vina na avstrijska tla po sramotno nizkih cenah, naš vinogradnik pa svojega pridelka ne more prodati in ima polne kleti, pa prazne žepe.

Pa vzlic tej pogubni, naravnost škodljivi klerikalni politiki je naš kmet po večini klerikalen! Ali morete to razumeti? Tepejo ga lastni voditelji — pa on molči in se ne zgane ter jim služi naprej, kakor so pokazale ravno minule deželnozborske volitve!

Spoštovani zborovalci! Pred nekaj dnevi ste imeli priliko opazovati klerikalce na delu za koristi svojih kmečkih volilcev. — Avstrijski parlament ima dela čez glavo. Predloga o socijalnem zavarovanju, predloga o lokalnih železnicah, predloga o melioracijskem zakladu, predloga o osrednji vnovčevalnici za govejo živino, predloga o zatiranju živinsko-kužnih bolezni in še mnogo drugih za kmetijstvo neizmerno važnih predlog čaka rešitve. — Pa klerikalnim poslancem se ni zljubilo dela, kernjih vodja dr. Šusteršič dosedaj še ni minister. Uvedli so na lastno pest obstrukcijo ter preprečili vsako uspešno delo, prej pa so izkazali zaupanje isti vladi, katero so hoteli sedaj strmoglaviti, ker so pripustili državni proračun ter na ta način vladi omogočili daljni obstoj — Ker dr. Šusteršič ni minister, zato kmet — trpi!

Še hočete, cenjeni zborovalci, — več dokazov za nepoštenost in škodljivost klerikalne politike?

Poglejte še malo okoli sebe. — Kaj pa delajo ti klerikalni politiki in njih oprode doma? Ali doma delajo za prospeh kmetijstva, za napredek našega gospodarstva? — Kaki so v državnem zboru, taki so doma. — Vse, kar le količkaj diši po naprednosti, vse, kar hočejo ustvariti in kar ustvarijo naprednjaki, pristaši narodne stranke, vse pobijajo klerikalci s tako ljutostjo in besnostjo, kakor bi se moglo pričakovati le od naših najhujših narodnih nasprotnikov, nikdar pa od sorojakov. — Našim posojilnicam in hranilnicam, ki so v tihem delu pospeševale in pospešujejo naše gospodarstvo, so ustanovili zaporedoma klerikalne proti-posojilnice, naganjali v te svoje ljudi, obrekovali in napadali pa naše, da bi jih čem prej uničili. — Ker so naše posojilnice trdne, se jim do sedaj to izdajalsko delo ni posrečilo. Izmislili so si drugo, namreč zanesti v naše posojilnice strankarski razdor, vreči načelstva in dobiti na ta način posojilnice v svoje roke. Da pri tem trpi ugled naših posojilnic, da zgubijo vsled teh bojev kredit, zaupanje ljudstva, to tem pristnim rodoljubom nič mar. — Kolikim napadom je izpostavljena Zadružna Zveza v Celju od strani klerikalcev, vam je znano. — Vprašam vas, je to delo za blagor in napredek našega kmečkega ljudstva? — To je delo klerikalne objestnosti in gospodstvaželjnosti, škodljivo in protikulturno delo.

Ustanovili smo v Celju vinarsko zadrugo pod imenom: „Prva južnoštaj. vinarska zadruga v Celju“. — V načelstvu sedijo poleg naprednjakov tudi pristaši kmečke zveze, najboljši dokaz, da nam pri ustanovitvi ni šlo za strankarsko politiko, ampak samo za pomoč in gospodarski napredek našega vinogradništva. — Ker pa v načelstvu klerikalci nimajo večine, ker tam ne gospoduje ne Benkovič in ne dr. Korošec, zato so nas začeli napadati in blatiti, hotež nam zadrugo vničiti. Vprašam, je to delo za povzdigo in napredek našega vinarstva?

Vkljub vsem napadom od strani klerikalcev naša vinarska zadruga lepo uspeva in imam trdno upanje, da bo iz malih začetkov postala prodajno središče za naša štajerska vina.

Ustanovili smo v Celju in v bližnji in daljni okolici Celja mlekarske zadruge z mlekarsko centralo v Celju. Namen imamo, pomoči spodnještajerskemu kmetu do rednih stalnih dohodkov. Zadruge so ustanovljene, pravila registrirana in imam trdno upanje, da bodo mlekarne v jeseni poslovale ter rodile blagoslov našemu kmetijstvu. — Tudi ta ustanova klerikalce boli, čeravno smo tudi tukaj bili popolnoma objektivni ter klerikalcev nismo izključili. Pa klerikalci bi ne bili sami sebi dosledni, ako bi ne pobijali tudi te ustanovitve.

Vprašam: ali ne vidi ljudstvo tega nad vso mero škodljivega dela klerikalcev? In če ga vidi, — ali ni naše ljudstvo toliko močno, da bi te pijavke na našem narodnem telesu, te grobokope našega blagostanja in naše bodočnosti odstranilo in zamašilo usta tem narodnim škodljivcem? Prišel bo čas, zborovalci, ko bo ljudstvo izpregledalo in naredilo račun z njimi. Mi pa bomo šli naprej po poti koristnega dela za naše ljudstvo, — dobro vedoči, da nam narodovo priznanje ne izostane. Narodna stranka je v prvi vrsti kmečka stranka. Iz ustanovitve novih prepotrebnih posojilnih in hranilnih zavodov, iz ustanovitve vinarske zadruge ob času, ko je bilo in je naše vinogradništvo najbolj potrebno pomoči, iz ustanovitve mlekarskih in drugih zadrug, iz ustanovitve različnih kmetijskih podružnic po Spodnjem Štajerskem, iz neštetih poučnih gospodarskih shodov naše stranke se lahko prepričate, da stranka svoj gospodarski program izvršuje in da dela vstrajno naprej. Ne obešamo našega dela na veliki zvon kakor klerikalci, smemo pa pričakovati, da se delo stranke povsod trezno uvažuje in odobrava.

Govornik je nato razpravljal o bodočem delu kmečkih poslancev v državnem in deželnem zboru, je našteval

in razlagal najvažnejše in najnujnejše zahteve kmetijstva in zaključil svoj govor tako-le:

O našem bodočem podrobnem gospodarskem delu govoriti, se mi za danes ne zdi umestno. Kajti klerikalci prežijo, da bi nam gospodarsko delo še v kali zadušili in onemogočili ali pa pred nami ustanovili enako podjetje, kakor bi ga mi nameravali ustanoviti. — Povem Vam lahko le toliko, da bo se tudi za vaše vinogradništvo poskrbelo, da je v našem programu tudi povzdiga Vaše živinoreje. Ostanite zvesti stranki, podpirajte njeno vodstvo, delajte z nami z vso vnemo in z mladeniškim navdušenjem v prospeh našega kmetijstva, v duševni in gospodarski napredek vaš in našega celokupnega naroda!

Iz političnega sveta.

Državni zbor bo sklican baje šele koncem oktobra.

Na Nemškem je odstopil državni kancelar knez Bülow in je imenovan za njegovega naslednika Bethmann-Hollweg.

Glede „Slovanske Jednote“, v kateri so združeni vsi jugoslovanski, češki in del maloruskih poslancev, so politični krogi splošno mnenja, da vkljub raznim nesoglasjem ne bo razpadla, ampak da bo v jesen še krepkejša.

Za predsednika državnega zbora nameravajo krščc. socijalci v jesen kandidirati ne več dr. Pattaia, ker jim je premalo odločen, ampak dr. Ebenhocha.

u Kaj bo v jeseni z državnim zborom? Mladočeški poslanec dr. Stransky je izjavil na nekem shodu, da se bo tudi v jesen nadaljevala obštrukcija, in sicer tako dolgo, dokler se ne ugodi vsem češkim zahtevam.

Prestolonaslednik Franc Ferdinand namerava v decembru obiskati bolgarskega carja Ferdinanda, na spomlad pa črnogorskega kneza Nikola. Obema misli izročiti visoka odlikovanja.

Na Srbskem razširja baje nek „odbor za osvobojenje Srbije“ v nekih okrajih okolice proti kraljevski rodbini Karagjorgjevićev in naj bi ljudstvo kralja Petra odstavilo. Mislimo, da je to le izmišljotina nemških časnikov.

Med Turčijo in Grško je, kakor sodijo v turških vojaških krogih, vojska zaradi Krete neizogibna.

Volitve v goriški deželni zbor se vrše od 26. do 31. septembra. Razvije se velikanski boj med naprednimi in klerikalnimi strankami i na slovenski i na italjanski strani.

Perzija. Meščanska vojska v Perziji med nacijonalisti, t. j. onimi, ki hočejo ustavno življenje in pravico ljudstva pri upravi države ter med pristaši šejha je končana. Zmagali so prvi, osvojili si glavno mesto Teheran; šejh je pobegnil v zaščito ruskega poslaništva in narodni zbor, sestoječ iz najodličnejših mož naroda, je proglasil sina dozdajnega šejha Ahmed Mirzo za šejha. Boj med vstaši in šejhovci je bil strašno ljut. — Ker je novi šejh šele 12 let star, bo vladal namesto njega njegov stric. Vodja vstašev Sipahdar je imenovan za vojnega ministra. — V Teheranu je takoj nastal mir in red. — Nova vlada jamči prejšnjemu šejhu za varnost življenja; mož se naseli v Kavkazu. — Ustava je zopet v veljavi in se vrše v najkrajšem času nove volitve v državni zbor. Tako se je zopet dokazalo, da se dandanes brez ljudstva in proti ljudstvu več vladati ne da.

a Shod vladarjev. Pri letošnjih vojaških vajah na Moravskem snidejo se v Velikem Meziřici avstrijski cesar, nemški cesar in angleški kralj, mogoče je pa, da prideta tja tudi ruski car in rumunski kralj. Na gradu grofa Harracha se delajo baje priprave za sprejem petih vladarjev in godba v Velikem Meziřici je baje dobila od glavarstva nalog, naj se nauči tudi še rusko, angleško in rumunsko himno.

Gospodarski paberki.

Kakšni naj bodo plemenski prasiči.

(Iz knjige: „Soseda Razumnika prasičereja“).

Bilo je v nedeljo popoldne.

Kakih šest vaščanov je prišlo s Kopitarjem k Razumniku. Saj so vsi vedeli, kako umen prasičerejec je njih sosed. Tudi jim je Kopitar pripovedal, kaj vse je zadnjič videl in slišal.

Razumnik jih je prav prisrčno sprejel ter jih je takoj peljal v svoj svinjak.

Najprej jim je pokazal lepega mrjasca „Peruna“.

„To je pa lep mrjasec,“ meni mlinar Vrhovnik. „Lepši se redkokdaj vidi.“

„Mrjasec je že dober“, potrdi Razumnik. „Glava je lepa in primerna plemenu. Nos je zakrivljen, toda ne preveč. Rilec je krepak in ne predolg. Tega mrjasca lehko tudi spuščam na pašo.

Sprednji del in hrbet sta dobra.

Križ je dolg in širok.

Vendar je hrbet malo vdrt, kar ni prav

Život je globok in rebra so lepo vzbočena ter široka. Pleča in stegna so izredno mesnata.

Noge so kratke, pa vendarle krepke.

„Perun“ je 10 mesecev star, in odslej ga bom spuščal po plemenu.

Dekla je „Peruna“ spustila na prostoren hodnik. Vsi so občudovali lepo ustvarjeno žival.

„Seveda, če bi mi imeli take mrjasce,“ meni Poljanec, „potem bi tudi mi kaj boljšega priredili.“

„Od mrjasca je res veliko odvisno,“ potrjuje sosed, „a dober mrjasec še ni vse. Tudi plemenske svinje morajo biti prave, če naj se reja izplačuje.“

„Kakšne pa naj bodo prave plemenske svinje?“ vpraša Kopitar. „Hvaležni ti bomo, če nam to razložiš. Glej, nedelja popoldne je, vsi imamo tako lep čas, in ker smo se od tebe že toliko koristnega naučili, smo prepričani, da nam boš tudi glede prasičereje marsikaj dobrega nasvetoval.“

Razumnik je smehljaje poslušal. „Ljubi sosedje,“ je dejal in se muzal, „predvsem morate izbrati dobro pasmo, in živali, ki jih hočete imeti za pleme, morajo imeti na sebi znake te pasme, morajo biti lepe in prave oblike, morajo biti zdrave, rastne, in ne smejo imeti nikakih napak.

Kar se tiče oblik, razmotrivajmo jih na tej-le svinji „Ladi“. Ona je angleške, jorkširske pasme, kakor vsa moja reja. S to pasmo sem najbolj zadovoljen. Presojajmo „Lado“.

Možje so obsuli koč, kjer jih je živahno motrila „Lada“, ter so občudovali lepo, 10 mesecev staro žival.

„Glejte semkaj!“ pravi sosed, „vrat se mora od tilnika navzgor nekoliko dvigati. Naguban podbradek je dobro znamenje, kajti te gube kažejo, da se bo žival rada debelila. Suh in medel vrat je velika napaka in obeta slabo debelenje.

Život sploh, zlasti pa hrbet in ledja, morajo biti široka. Prsi naj bodo toliko široke kakor križ. Zadaj za pleči naj bo žival posebno dobro razvita. Vdrt hrbet in praznota za pleči sta veliki napaki.“

„Poglejte tole 12 tednov staro prase. Dal sem ga rezati dasi, je dobrega plemena. Prazno je za pleči in hrbet ima vdrt. Takih živali umen živinorejec ne sme rabiti za pleme.“

„Ali se taka napaka sčasoma ne popravi?“ vpraša mlinar Vrhovnik. „Ob dobrem krmljenju in oskrbi se morata vendar hrbet in pleča zboljšati.“

„Jaz nisem takega mnenja,“ odvrne sosed. „Recimo, da ta napaka sčasoma postane manj očitna; kaj pravega pa vendar nikoli ne bo iz take živali. Veliko bolje je za pleme izbirati le dobre živali; saj je pri prasičereji tako več pujskov na izbero. Kakšen dobiček bi pa tudi imeli, če bi to prase obdržali za rejo? Mladiči od njega bi imeli večinoma vse njegove napake in bi ne bili za rejo, temveč za mesarja. To pa ni moj namen, kajti večino svojih prasičev prodam za pleme, ker mi to neprimerno več nese.“

„Prav imaš,“ potrdi Kopitar. „Za pleme je odbirati najboljše živali, ki so brez napak.“

„Ali sta ta dva pujska tudi iz enega gnezda?“ vpraša Kopitar, ko mu prideta na hodniku dva pujska naproti. „Silno sta različna.“

„Da, iz enega gnezda sta,“ odgoveri Razumnik. „Eden je revček, ki ne bo nikdar nič prida. Boljšega obdržim za pleme, drugega bom pa dal rezati in ga opitam.“

„Za pleme puščam najrajši one pujske, ki so ješči in glede krme neizbirčni. Taki pujski klajo najbolje plačujejo. Pa tudi tisti pujski niso nič prida za pleme, ki čutijo vsako vremensko izpremembo, ki se boje vsake sapice in vsake kaplje dežja, kakor ravno tale revček tu. Tale drugi, močnejši pujsek se ničesar ne boji; tudi ni bojazljiv in ne nemiren ter ne plane kvišku pri vsakem šumu. Jaz pri plemenskih prasičih zelo cenim mirno, pa živahno kri. Kdor živali skrbno opazuje, ta bo pri prasičkih že v tej starosti spoznal razliko v njih vedenju. Seveda je treba imeti nekaj vaje.“

„Kakšna naprava je pa to?“ vpraša Kopitar ter kaže na dve cementni koriti na hlevskem hodniku.

„Ob prav slabem, mrzlem vremenu in pozimi izpuščam prasiče na ta hodnik, in v ti koriti jim dajem nekaj krme,“ odgovori Razumnik.

„Prasiči potem kaj radi hodijo na hodnik, če vedo, da dobe kaj dobrega, na pr. ječmena itd.

Tele železne palice čez korita, ki sem jih zato dal narediti, da prasiči ne stopajo s korita, se pa ne sponašajo, ker otežujejo snaženje korit, kar je zelo napačno. Zelo važno je namreč, da so korita vedno dobro osnažena in da v njih ne ostajajo krme, ki se spridijo.“

„Vrnimo se nazaj k Ladi,“ pravi sosed ter stopa proti kocu, kjer biva krasna mlada žival. „Ta svinja ima prekrasen križ,“ razlaga nadalje. „Ona je široka in dolga in na vse strani izvrstno zaokrožena. Stegna so mesnata in široka. Prsi so tudi široke in globoke, kar jamči za dobro porabo krme.

Pa tudi telo Lade je lepo povito, kakor valjar. Trebuh ni stisnjen, pa tudi dol ne visi. Najglobokejše mesto je le za spoznanje niže kakor prsi. Noge so krepke, niso prekratke in ne predolge ter merijo nekoliko tretjino vse visokosti, kakor je pri žlahtnih prasičjih plemenih za prav spoznano.“

„Nedavno sem videl svinjo, ki so se ji seski tal dotikali,“ pravi Vrhovnik. „Ali je to napaka?“

„To je pač napaka,“ odgovori izkušeni sosed.

„Živali, ki imajo tako nenaravno kratke noge, so že preveč požlahtnjene. Take živali nahajamo pri rejah, kjer se požlahtnjevanje pretirava, kar ni prav, kajti slebe posledice se kmalu začno kazati.

„Prasičev s prerazvitim telesom, a s preslabimi nogami ni mogoče goniti na pašo. Take živali se boje vsake hoje. —

„Brez zadostnega pregibanja na paši ali na tekališču pa nihče ne more prasičev trajno rediti s pridom in — srečo. Vrhutega se take svinje, kadar so breje, kaj lehko poškodujejo pri vstajanju in leganju.“

„To vse mi je prav razumljivo,“ meni Kopitar.

„Razentega je od reje izključiti vse živali, ki imajo ozke prsi, skrivljene noge, ki grdo stoje, itd.,“ poučuje sosed. „Revni pujski, ki se dobivajo v vsakem gnezdu, se morajo odločno izključiti od reje.“

„Za živinorejca bo najbolje, če bo za pleme odbiral vedno najboljše, — najlepše in najbolj rastne živali in bo celo srednje blago izključeval.“

Sprejem gojenk v gospodinjsko šolo c. kr. kmetijske družbe kranjske v Ljubljani.

Meseca oktobra se otvori dvanajsti tečaj gospodinjske šole, ki bo trajal 12 mesecev. Gojenke morajo stanovati v zavodu, ki je pod vodstvom čč. gg. sester iz reda sv. Frančiška. Zavod je v posebnem poslopju poleg Marijanišča na Spodnjih Poljanah v Ljubljani. -- Pouk, ki je slovenski in brezplačen, zavzema poleg verouka, vzgojeslovja, zdravoslovja, ravnanja z bolniki, spisja in računstva vse one predmete, ki jih mora umeti vsaka dobra gospodinja, zlasti se pa poučuje teoretično in praktično o kuhanju, šivanju (ročnem in strojnem), pranju, likanju, živinoreji, mlekarstvu, vrtnarstvu itd. Gojenke se istotako vežbajo v gospodinjskem knjigovodstvu ter v ravnanju z bolniki in z bolno živino. — Gojenke, ki se žele učiti nemškega jezika, dobe v tem predmetu brezplačen pouk in priliko, da se v enem letu zadosti privadijo nemškemu jeziku. — Gojenka, ki bo sprejeta v zavod, plača na mesec za hrano, stanovanje, kurjavo razsvetljavo, perilo, t. j. sploh za vse, 30 K, ali za ves tečaj 360 K. — Vsaka gojenka mora prinesti po možnosti naslednjo obleko s seboj: Dve nedeljski obleki, tri obleke za delo, dva para čevljev, nekaj belih in barvanih jopic za ponoči, štiri barvana spodnja krila, dve beli spodnji krili, šest srajc, šest parov nogavic, 10 do 12 žepnih robcev, šest kuhinjskih predpasnikov in tri navadne predpasnike. (Predpasniki za delo se tudi priskrbe v zavodu proti plačilu). Če ima ktera več obleke, jo sme prinesti s seboj. — Deklice, ki hočejo vstopiti v gospodinjsko šolo, morajo: 1. dovršiti že 16. leto; le izjemoma, v posebnega ozira vrednih slučajih se more dovoliti sprejem mlajših učenk; 2. znati čitati, pisati in računati; 3. predložiti zdravniško spričevalo, da so zdrave; 4. predložiti obvezno pismo staršev ali varuha, da plačajo vse stroške; 5. zavezati se, da bodo natančno in vestno zvrševale vsa dela, ki se jim naložе, ter da se bodo strogo ravnale po hišnem redu. — Prošnje za sprejem, ki jim je priložiti šolsko in zdravniško spričevalo ter obvezno pismo staršev, oziroma varuha, naj se pošlje **do 15. septembra t. l.** glavnemu odboru c. kr. kmetijske družbe kranjske v Ljubljani. — V prvi vrsti se v gospodinjsko šolo spejemajo deklice, ki imajo domovinsko pravico na Kranjskem; če bo pa v šoli prostora, se bodo sprejemale tudi prosilke iz drugih dežel.

Glavni odbor c. kr. kmetijske družbe kranjske.

Soseda Razumnika prasičereja, ki jo je c. kr. kmetijska družba kranjska izdala po prof. dr. L. Steuerta nemškem spisu leta 1904. kot IV. zvezek svoje „Kmetske knjižice“ v slovenskem, od družbenega ravnatelja Gustava Pirca prirejenem prevodu, je že zdavnaj pošla ter je zato družba ravnokar priskrbela drugo izdajo. Besedilo je ostalo neizpremenjeno, pač je pa dodan pregled vsebine po abecednem redu, ki bo vsakteremu dobrodošel, ki išče v sicer kratkem, a glede vsebine obširnem navodilu za umno prasičerejo odgovor na kako vprašanje, tičoče se praktične prasičereje. Druga izdaja pač ne potrebuje posebnega priporočila, saj razširjenje prve izdaje v več tisoč izvodih in vedno povpraševanje po knjigi, ki je povzročilo potrebo druge izdaje, najbolj dokazuje, kako dobro je došel ta poljudni spis našim kmetovalcem. Povsodi je zapaziti dober sad, ki ga rode zlasti nauki soseda Razumnika, in tudi naši gospodarji vedno bolj spoznavajo resnico dr. L. Steuertovega gesla: Srečo v kmetijstvu dela razum. Knjigo „Soseda Razumnika prasičereja,“ ki je opremljena z mnogimi podobami, dobivajo družbini udje po 1 K s poštnino vred (denar je naprej poslati), za nude in v knjigotržništvu pa stane 1 K 10 vin. brez poštnine.

— **Kako seno ugaja konjem!** Večina kmetovalcev meni, da je za konje dobro vsako seno, tudi takoimenovano kislo seno, katero je rastlo na močvirnih ali sploh vlažnih travnikih. To pa ni res. Konjem treba pokladati primerno v majhnih množinah tako seno, katero ima mnogo redilnih snovi v sebi; torej seno, ki je rastlo na dobrih, bolj suhih travnikih v višjih legah, ki je bilo pokošeno, ko so bile rastline še v polni rasti in se niso bile še prav razcvetele, čisto nepokvarjeno in pa že zavreto ali izpotčeno seno. Vsako seno namreč mora prestati vrenje (doba vrenja traja 4 tedne) se mora

kakor pravijo, izpotiti, predno ga začnemo redno pokladati konjem. Sveže neizpoteno seno je težje prebavljivo in prizadeva razne nadležnosti in tudi bolezni. Preveč sena — in naj je tudi prav dobro, ni treba dajati konjem, ker sicer se jim napne trebuh; tudi se po senu radi pote. Sredne težkim konjem zadostuje 5—7 kg sena na dan in ne več kakor 3 kg ovsa ter $^1/_2$ kg slame za steljo. Ko so konji zjutraj in opoldne povžili svojo hrano, privoščimo jim nekoliko počitka, da lahko začnejo prebavljati. Kadar se bliža čas težkega dela, treba da jih že več dni poprej krmimo z izdatnejšo hrano. Sploh moramo že od mladosti in ves čas dobro rediti konja, če hočemo, da bo krepak in vstrajen pri delu. „Gor."

— **Česa je kmetu treba?** Kmetje pri nas navadno mislijo, da so že dobri gospodarji. če znajo čvrsto kopati in orati. Vendar temu ni tako Naj si je kmet še tako dober delavec, če ni strokovno izobražen ne more biti dober gospodar. Ravno ta stan potrebuje največ znanja. Kmet mora poznati svojstva onih rastlin, ki jih misli pridelovati, da mu je možno pridobivati od njih z majhnim trudom in primeroma nizkimi stroški obilen pridelek, to je tak, da se mu delo resnično izplača. Znati mora, kako rastline rastejo, kakšne snovi dobivajo iz zemlje in kako jih pretvarjajo; vedeti mora, kaj potrebujejo živali za svoje življenje, kako se krma v živalih spreminja, kako delati, da se ohranijo živali zdrave in čile. On mora biti torej pravi naravoslovec! Kmet pa ne sme biti zadovoljen s tem, da dosti pridela, marveč mora svoj pridelek tudi spečavati z lahkoto in za čim boljo ceno. Znati mora torej tudi računati, katera rastlina mu donaša več dohodkov, s katero dela v izgubo. On mora biti torej tudi dober trgovec. Razun tega mora poznati razne zakone, ki se tičejo njegovega pose tva; biti mora torej tudi nekoliko jurist. Vse to, kar je potreba znati kmetu za njegov prihodnji stan, dobiva lahko v kmetijski šoli. Ta šola je pravi vir, iz katerega zamore kmet zajemati dobre nauke, ki jih potrebuje na svojem gospodarstvu. Žal, da je v naši deželi še vse premalo zanimanja za tako šolo in ljudje nočejo še spoznavati velikih dobrot, ki jih jim daje kmetijska šola. Veda je dandanes največje bogastvo; zato naj tudi naši kmetje ne bodo več starokopitneži in naj pošiljajo svoje sinove v kmetijsko šolo! — Naj si zapomnijo, da je neveden kmet prava reva na svetu, katerega izkorišča vse od kraja.

„Edinost".

„Kmetovalec". Pod tem naslovom nameravajo slovenski kmetje v Ameriki katerih naselbine se v zadnjih časih jako množijo, začeti z novim letom izdajati strokovni kmetijski list. Kmetje se nameravajo združiti v zvezo produktivnih (proizvajalnih) zadrug; na drugi strani pa bi se, kakor piše glasilo slovenskih delavcev v Ameriki „Glas Svobode", delavci in sploh vse nekmetsko slovensko ljudstvo v Ameriki združilo v nakupovalne zadruge, ki bi vse potrebščine nakupovale naravnost od kmetijskih proizvajalnih zadrug. Tako bi se na eni strani kmetje rešili oderuških trustov, katerim morajo zdaj svoje pridelke po nizkih cenah prodajati, na drugi strani pa konzumentje in kmetje oderuških prekupcev, ki izkoriščajo kupovalce. Misel je dobra in daj Bog, da se izvede.

Slabi travniki postanejo lahko rodovitni. Vobče bode letos ravno tako malo krme kot lani, ponekod še celo manje. Seno je uničila suša v spomladi za otavo pa še ne vemo, kakšna bo; upajmo, da bo boljša. Posebno slabo stojijo oni travniki, ki niso gnojeni. Veliko število kmetovalcev je mnenja, češ travnikov ni treba gnojiti; odprejo se jim oči šele, ko so trpeli že škodo in videli razloček med gnojenim in negnojenim travnikom. Posebno se ne more zadosti priporočati prazna mesta na travnikih z dobrim semenjem na novo posejati, in se zgodi to najbolje po prvi košnji. Kdor pa hoče star travnik popolnoma pomladiti, mora prej staro travo pokončati, torej v jeseni preorati in pustiti praho črez zimo. Gnojenje s kajnitom (600 do 700 kg na hektar) in Tomaževo žlindro (700 do 800 kg na hektar) bode v prihodnjem letu prav čudovito dobro uspevalo. Nikdar pa bi se naj ne gnojilo samo s Tomasovo žlindro, kakor se to pogosto prav rado godi, kajti to gnojilo da zemlji samo hranilno snov fosforovo kislino. Naša zemlja pa potrebuje tudi kalija, katerega ji damo s kajnitom, ali pa 40% kalijevo soljo. V spomladi se potem seje v praho oves, potem naj sledi kakšna okopavina, n. pr. repa ali krompir, da se očisti zemlja plevela. Potem se poseje zopet oves, ali pa tudi kakšno drugo žito, v katero se poseje dobro travno in deteljno seme. Seveda bi nikakor ne škodovalo, ko bi se sedaj gnojenje ponovilo. Takšno ravnanje s travniki ne stane mnogo denarja, ampak le nekoliko dela, kesal se pa tega gotovo nikdo ne bo, ko bo videl, kako krasno uspeva potem novi travnik. Tudi suša takim pomlajenim travnikom ne more toliko škodovati, ko starim negnojenim, kajti rastline na onih so krepke in imajo v zemlji dovolj hrane. Vsak kmetovalec pozna posledice slabe košnje in kdor noče trpeti pri krmi pomanjkanja, naj ne zanemari svojih travnikov. **M.**

o **Vinski pridelek na Hrvaškem** cenijo navzlic nizkim povprečnim cenam za lansko leto 36 milj. 300 tisoč kron. To je seveda za Hrvaško prevelik pridelek in zato si sedaj iščejo Hrvati novih odjemalcev. Zlasti na Češkem. Mi slovenski Spodnještajerci pa storimo v tem oziru še mnogo, mnogo premalo!

Kmetske pridige.

Izobrazba — pogoj blagostanja.

Nepotrebno se mi zdi, dragi moji, Vam šele dokazovati veliko važnost strokovne in splošne izobrazbe. V vsaki deželi, kjer stoji izobrazba na višji stopnji, je tudi napredek večji in tudi blagostanje.

Poglejmo kraljevstvo Dansko. Obsega 233.628 km^2 in ima 2 miljona 726.160 prebivalcev. Čistih Dancev je 2 milj. 255.421, ostali so Švedi, Norvežani, Nemci in drugi. Po veri so z malimi izjemami luterani. Vojske imajo v mirnem času 9.764, v slučaju vojske 62.000, in 128 topov. Imajo lepo mornarico iz 65 ladij, 307 topov in 1400 mož. Glavno mesto je Kodanj z 427 tisoč prebivalci.

Danski kmet je vzor naprednega, modernega (novodnega) kmeta. A vse je dosegel v kratkem času. Pred 50 leti ni stal danski kmet mnogo boljše nego naš. Kdo mu je pomogel, kdo je vzsok, da je danski kmet tako hitro napredoval? Napravile so to takozvane višje narodne šole. Z razvojem teh šol je pričel napredek danskega kmeta. V teh šolah se je izobrazil, iz njih se je vračal k svojemu vsakdanjemu delu z večjo voljo in s spoznanjem, koliko mu izobrazba v vsakdajnem življenju koristi.

Osnovatelj teh šol je danski škof Severin Grundvig, rojen leta 1783 iz protestantske duhovne obitelji. Bilo mu je žal za kmetsko mladino, ki je po dovršenju ljudske šole bila prepuščena sama sebi, in se nihče več ni zanjo brigal. Temu je hotel odpomoči s snovanjem šol, ki bi bile pristopne taki mladini in ki bi ji dali potrebnega znanja za življenje. V teh šolah se ne polaga toliko važnost na knjige, ampak na razlago in na živo besedo dotičnega učitelja. V te šole hodijo mladeniči in dekleta v času med 18.—25. letom, ker je Grundvig smatral ta čas za najprimernejši. Mnogi so bili proti temu, posebno danski učenjak Kristen Kónd, ki je snoval enake šole. Trdil je, da se z mladeniči, „ki že kadijo pipo in si namigujejo z dekleti", ne more mnogo opraviti. A Grundvig mu je dokazal, da mu 20-letni fantje delajo večje veselje, nego mlajši.

L. 1847. je bila osnovana prva višja norodna šola v Rodingu. Njej so sledile hitro druge in posebno po letu 1864. je bilo osnovano nešteto takih šol, ker je v tem času nastala silna težnja za izobrazbo. Z izobrazbo in delom so hoteli Danci nadomestiti ono, kar so v vojski izgubili. Danes ima Danska izven razširjene visoke narodne šole v Askovu (katero morejo obiskovati le tisti, ki so dovršili navadno ljudsko šolo), še 69 visokih narodnih šol z zimskim poukom za moške in s poletnim za ženske. Te šole imajo posebne oddelke za obrti in 8 jih je dekliških. Te šole obiskuje letno do 5000 dijakov, 60% moških, 40% ženskih. V celem je dozdaj prišlo iz teh šol okoli 200 tisoč dijakov.

Te višje narodne šole so last ali zasebnikov ali delniških društev; ti sami tudi vzdržujejo učitelje. Razume se, da niti zasebniki niti društva nimajo pri tem špekulativnih namenov in jih tudi ne smejo imeti. Država pa podpira te šole z denarjem. Po postavi mora dobiti vsaka taka šola po številu svojih dijakov 800 do 3000 kron letne podpore; da pa se omogoči obiskovanje teh šol tudi ubožnejšim, so tudi štipendije po 120 kron za en tečaj; teh štipendij je toliko, da jih dobiva najmanj polovica dijakov. Dijaki stanujejo za čas tečaja v šoli. Za stanovanje, hrano in pouk plačajo mesečno 35 K.

Zimski tečaj traja 5 mesecev, od novembra do aprila, letni za ženske pa 3 mesce, od maja do avgusta. Učijo se sledeči predmeti: danski jezik, računstvo, lepopisje, zgodovina in zemljepisje, prirodoslovje, fizika, kemija in gospodarstvo t. j. glavni nauki o obdelovanju zemlje, sadjereji, praktično merjenje, knjigovodstvo itd. Ženske se uče isto, samo namesto obdelovanja zemlje ročna dela. Poleg tega predava redno tudi zdravnik nauk o zdravju.

Povdariti treba, da se uči te predmete najvestnejše in da vlada v šolah strogost; učiteljske moči so naravnost izbrane. Od tega je seveda tudi odvisen obstoj take šole, ker če hoče njen lastnik, da se vzdrži, mora z dobrimi učiteljskimi močmi in z uspehi pokazati vrednost svoje šole, če hoče, da dobi obiskovalce. Tako te šole naravnost tekmujejo med seboj, da svoje učence čim bolj izobrazijo in da dobe čim več pridnih obiskovalcev.

Ko učenci šolo dovršijo, se vzbudi in učvrsti v njih nadaljna želja po znanju in knjiga je njihova neprestana spremljevalka. Grundvigova misel se pa ni vzdržala le na Danskem, ampak je prodrla tudi čez meje. Danes vidimo take šole na Švedskem, Norveškem, Finskem in v Ameriki, kjer so povsod razumeli važnost in pomen teh praktičnih šol za življenje; zanimajo se danes za te šole tudi na Francoskem, Nemškem in Angleškem.

Blagor narodu, ki ima take šole. Če bi jih imeli pri nas na Slovenskem, mnogo večji bi bil naš napredek in mnogo višje bi bilo naše blagostanje.

Pridigar.

Obrtni vestnik.

u **Državni rokodelski shod** se vrši od 4. do 6. septembra tl. v Lincu. Istočasno se vrši tamkaj deželna rokodelska razstava.

u **Poučni tečaji za rokodelce.** Idejalni namen instrukcijskih (poučnih) tečajev za zadružne funkcijonarje ni samo, poučiti sedajne voditelje obrtnih zadrug o dolžnostih, pravicah in nalogah, ampak tudi mlade rokodelske mojstre za vodstvo zadružnih agend. Nikdo ne pade učen z neba in tudi novoizvoljeni načelnik zadruge ni takoj sposoben svojo nalogo vzorno izvrševati. Šele večletna praksa je omogočila starejšim načelnikom ono vsoto izkustev, ki so jih usposobila za dobro izrševanje službe. Napačno je, če izvoli kaka zadruga meninič tebinič načelnika, ne da bi se vprašala: Ali je A., ki ga hočemo voliti, tudi sposoben, vršiti naloge načelnika, ne da bi oškodoval s svojo nesposobnostjo in nedelavnostjo skupnost? — Zato so inštrukcijski kurzi velikega pomena za sposobni naraščaj v vodstvu zadrug. Nikomur ne bo padlo v glavo, vzeti za strojevodjo pri železnici človeka, ki še s strojem nikdar ni imel opravka, ker je vendar od njega odvisno življenje in premoženje prebivalstva. Po žalostnih izkušnjah zadnjih mesecev se bo n. pr. od voditeljev automobilov zahtevala stroga izkušnja. In mi rokodelci, ki zahtevamo v vseh obrtnih rečeh usposobnostni dokaz, mi volimo včasi v vodstvo naših zadrug ljudi, o katerih ne vemo, kako in če so pripravljeni zastopati na tem mestu koristi rokodelstva. Spoštovan in nad vse sposoben rokodelec še s tem ni usposobljen voditi kako zadrugo v interesu zadružnikov. Iz sedajnega stanja postavodaje in iz postavnih zahtev na vodstvo zadrug sledi z železno logiko, da le zmožni, požrtvovalni in prepričani — možje spadajo na čelo zadrug, če naj ne pogine obrt. Zato so istrukcijski tečaji za zadružne funkcijonarje bistveni pogoj za ugodni razvoj zadružne organizacije in je treba posamezne načelnike in odbornike zadrug naravnost prisiliti, da se takih tečajev udeležujejo. Ako hočemo obraniti rokodelstvo, bodi naše geslo: „najzmožnejše, najsposobnejše na čelu zadrugam!"

Poklicane činitelje v slovenski javnosti pa obrtniki pozivamo, da store konečno že kake korake za našo obrtniško organizacijo na zadružni podlagi, dalje pa zato, da se bodo tudi za nas slovenske obrtnike po Sp. Štajerskem vršili taki tečaji, da dobimo v vodstvo našega rokodelstva sposobne in zmožne ljudi. —

Beležke.

Klerikalci — prijatelji ljudstva? Nad vse zanimiv slučaj se je dogodil nedavno v seji trgovske in obrtne zbornice za Kranjsko, slučaj, ki jasno osvetljuje vso klerikalno hinavščino in lažnjivost, ko se delajo največje prijatelje nižjega ljudstva in trde. da branijo pravice in koristi nižjih stanov. Zgodovina tega slučaja je na kratko sledeča: Pravičnost zahteva, da se davki in doklade razmerno razdele in da, kdor ima več, naj tudi več plača. Kako pride n. pr. ubog čevljar, ki ima morda 1500 K čistega zaslužka na leto, da plačuje ravno tako 25% doklade, kakor kako veliko podjetje, ki ima čez 100.000, da, miljone kron čistega dobička? Na to stališče se je postavila tudi ljubljanska mestna občina, hoteča napredovati z duhom časa in osigurati obstoj slabejšim slojem, in je sklenila, da bode odslej na pridobnino obeh vrst nalagala različne doklade, revnejšim manjše, bogatejšim večje. Ta sprememba bi bila pravična in ravno malim obrtnikom na korist. Nemcem, ki so v Ljubljani po pretežni večini (kar jih je sploh!) lastniki denarnih žakljev, t. j. bogataši, to seveda ni bilo po volji, zato je v zadnji seji trgovske in obrtne zbornice za Kranjsko v imenu Nemcev predlagal dr. Ambrositsch, naj se zbornica pri deželnem odboru zavzame za to, da ta sklep ljubljanskega občinskega sveta ne bo potrjen, t. j. trgovska in obrtna zbornica se naj izreče zoper razbremenjenje malih obrtnikov, zoper to, da bi ti nekoliko prosteje dihali in se mogli razvijati. In čujmo, kdo je poleg Nemcev glasoval za ta nemški predlog? To so bili vsi slov. klerikalci, ki so člani trg. in obrtne zbornice. Vsi ti so glasovali proti ljudskim koristim in s tem pokazali, kako „ljubijo" to ljudstvo, kateremu se ob vsaki priliki hlinijo največje prijatelje. Iz tega pa tudi vidimo, da je vse njihovo besedičenje, da so se v drž. zboru zavzemali za koristi bosanskih kmetov, prazna farbarija, humbug: vse je preračunano samo na eno: njihova strankarska korist, korist posameznih oseb v njihovi stranki — to je prvo in edino njihovo stremljenje, nikdar pa ne ljubezen do ljudstva!

o **Za narodni sklad.** Kot izkupiček za prodane bloke za narodni sklad stranke nam je izročil g. Ivan Veselič znesek 20 K. Posnemajte!

a **Nemški šolski nadzornik na Spodnj. Štajerskem.** Naučni minister je imenoval ravnatelja dekliške meščanske šole v Ptuju Antona Steringa za nadzornika nemških ljudskih šol na Spodnjem Štajerju, kar jih leži izven Maribora in Ptuja, torej tudi za celjske mestne šole. Ponemčevanje našega šolstva bode ta mož, čegar zveze s „Südmarko" in „Schulvereinom" se gotovo ne bodo dale utajiti, le pospeševal. Kakor znano, je ta ustanovitev ideja bivše Beckove vlade in sedanji naučni minister Stürgkh je seveda tudi ni za.

vrgel. Človeku se ob tej priliki zopet pokaže pred očmi cela mizerija našega javnega življenja: mi naprednjaki smo sami v državnem zboru, dasi smo dosledni opozicijonalci, za kako samostojno akcijo preslabi, klerikalci pa obstruirajo za — bosanske kmete in častihlepne namene posameznikov. Take zadeve so gospodi seveda premalenkostne! Proračun naučnega ministerstva se je s postavko nemšk. šolsk. nadzornika za Sp. Štajer vred devolil — in mi — naj zopet vkljub vsem „zmagam" nad Bienerthom mirno gledamo, kako se naše šolstvo ponemčuje kakor naše sodnije in naša uprava. Pa kaj hočemo: klerikalci so zdaj rešitelji slov. naroda! Želimo samo to, da ne bode prišel prehud maček!

a **Iz deželnega šolskega sveta.** Definitivno so nastavljeni sledeči proviz. gg. učitelji, ozir. gspdč. učiteljice: pri Sv. Benediktu v Slov. goricah Marija Valenčak, pri Sv. Antonu v Slov. gor. Amalija Lorber, pri Sv. Barbari pod Mar. Katica Schweiger, na slov. šoli v Laškem trgu Juro Kislinger iz Petrovč, v Koprivnici Gudula Dragatin, v Olimju Marija Šket, v Pilštanju Aleks. Nerina, v Št. Vidu pri Planini Milka Bračič v Gorici pri Mozirju Ivanka Černe. Učiteljica ročnih del v Bučah Ljudmila Falk je prestavljena na dekliško ljudsko šolo v Tabovlje-Vode.

o **Od nekod.** Pod tem naslovom sem se oglasil v „Nar. Dnevniku" ter napisal nekaj vrstic po svojem prepričanju v izpodbujo narodni mladini za svojo organizacijo. Moje besede so pa klerikalčke strašno spekle. V „Sl. Gospodarju" se jezi neki „slovenjgoriški mladenič" nad mano. Pravi, da nisem več mladenič. Saprament! Tukaj si se pošteno zmotil. Sanja se mu tudi nekaj o dolgi klobasi — zlati spomini — na tiste prijetne čase, ko si mogoče brezplačno snedel kako „dolgo klobaso" na — socijalnem kurzu. Dober tek! Nisem ti nevoščljiv, samo v javnosti bodi tih o svojih dolgih klobasah. — Gotovo bom vzbudil s tem spet vest „slovenjgoriškega" mladeniča in zopet bo rekel: „To obrekovanje bomo mi katoliško misleči mladeniči liberalcem pošteno poplačali." Svetujem tem „katoliško" mislečim mladeničem, naj le ne govorijo kaj takega, sicer se jim vrne milo za drago. Dobro vem, kako katoliški da ste. Bil sem dolgo Vaš somišljenik, toda agitacija in nasilstva istih katoliških mladeničev so se mi pristudila. Vem dobro, da ste samo na papirju „katoliški", sicer ste pa manj vredni kot marsikateri „brezverski" liberalec. Zatorej pa le tiho, hinavci. — Dalje pravi: „Ako je dopisnik sam svoj dopis pazno prebral, tedaj mora priti do zaključka, komu je laž in obrekovanje glavno orožje." Vam, klerikalci! Do tega zaključka pridem vsakokrat, ako svoj dopis preberem — magari ko bi ga prebral tudi desetkrat. Toliko za danes! — Slovenjgoriškega mladeniča pa pozivljam, da zopet odkrije svoje modrosti v Slov. Gospodarju. — Spodnještajerska mladina, ne daj se motiti od raznih Gospodarjevcev ter stopi odločno pod prapor organizacijee narodne spodnještajerske mladine. Naprej! Z mladeniškim pozdravom Vaš tovariš-mladenič.

z **Nove podružnice Ciril-Metodove družbe na Štajerskem.** Pravila podružnice v Petrovčah so že potrjena, ustanovni občni zbor bo še ta mesec. Za Planino, Jurklošter in Št. Vid pri Planini se snuje nova podružnica, pravila se pošljejo še ta teden v potrjenje. — Istotako se snuje za občino Činžat (Fala Marija Puščava) nova podružnica, katere potreba in pomen je važen za utrjenje slovenske zavesti v tem delu podravske doline, kjer ima nemškutarstvo še toliko zaslombe.

v **Pet novih nemških avskultantov** je imenovanih za okrožje višjega deželnega sodišča v Gradcu — Slovenec pa nobeden. Lepa slika Hochenburgerjevega gospodovanja brez državnega zbora. Sedaj zore počasi sadovi obstrukcije slovenskih klerikalnih poslancev, v kateri so baje klerikalci dokazali vladi, da se brez njih ne da vladati — pač pa se da naredbenim potom lepo ponemčevati.

Nad „Zvezo narodnih društev" se je spravil „Slov. Gosp.", kar je znamenje, da jih lep napredek zveze v teku enega leta obstanka presneto boli. Da bi odgovarjali na to klobasarijo? Odgovorila bo „Zveza nar. društev" s svojim — delom. Pribijemo samo, da se je — blagoslovljeni in neblagoslovljeni — pisač dotične notice v „Slov. Gosp." prav lepo na krščanski podlagi zlagal, ko trdi, da imajo klerikalci v svoji kršč. soc. zvezi na Štajerskem — 111 bralnih društev. Gospodje, le ne predebelo! Ali naj pritresemo na dan vaše lastne podatke? Zakaj se po vsej sili delate večje kot ste?! Vam vendar ne koristi, nam pa ne škoduje!

Preustroj ljudskih šol. Učiteljstvo kozjanskega okraja je na svojem zborovanju 7. tm. v Št. Petru pod Sv. Gor. se izreklo za to, naj bi se šole na kmetih preustrojile v tem smislu, da se v 7. in 8. letu uvede pouk v kmetijstvu, ki naj bi služil kmetijskemu in delavskemu stanu v korist. Dalje se je izreklo za zahtevo, da prevzami država ljudsko šolstvo, če ne popolnoma, vsaj deloma v svojo oskrbo. Prispevala naj bi vsaj 50% stroškov. Končno se je zahtevalo več pouka v kmetijstvu na učiteljiščih, in sicer ne le teoretično, ampak tudi praktično. V to svrho naj bi se učiteljišča razširila v 5 letnikov.

„Vesele pojave" imenuje „Slov. Gosp." dejstvo, da učitelji na Kranjskem zaradi ljubega kruha drug za drugim prodajajo svoje prepričanje in prestopajo h klerikalcem. Čudno, da je pri klerikalcih vse, kar vsak poštenjak imenuje neznačajnost in nepoštenost, „vesel pojav". Da „Slov. Gosp." pričakuje tudi od slov. učiteljstva na Štajerskem takih „veselih pojavov", je jasno. No, bomo videli!

O potninah namigava nekaj zadnji „Slov. Gosp.", ki bi jih baje izplačevala zveza narodnih društev Lešničarju, Spindlerju itd. kadar hodijo predavat, in ki bi menda naj „redile" imenovanim prazne mošnjičke. Mislijo menda, da se bomo nad njihovo pristno krščansko hudobnostjo razburjali. Otroci! Mi pribijemo le dvoje: 1. da znašajo potnine pri „zvezi nar. dr." v celem upravnem letu 1908—1909 celih 79 K, in 2. da Spindler doslej sploh ni hodil za zvezo nar. dr. predavat. Kaj pa, gospodje, s tistim, da je hošniški Mlakar glasom njegove lastne izjave za časa raznih volitev za svoje politične hujskarije dobival iz obmejnega sklada po 20 K dijet na dan? Na to nam še do danes niste odgovorili.

Celjski okraj.

V nedeljo, dne 25. julija gremo vsi v Šmartno v Rožno dolino na ljudsko veselico, katero priredi tamošnje pevsko in bralno društvo pri Stožirju ob pol 4. uri popoldne. Kakor smo zvedeli, je preskrbljeno za vsestransko zabavo. Med posameznimi točkami vsporeda igra godba. Vsak, kdor je prijatelj lepe narave in neprisiljene zabave, pohiti v nedeljo v Rožno dolino!

a **„Delavsko podporno društvo" v Celju** je priredilo minulo soboto zabavno-poučni večer za svoje člane v društvenih prostorih na Grabnu. G. Ivan Prekoršek je predaval o stališču, katero zavzema delavec proti narodu in v narodu. Predavanje je bilo zelo zanimivo in je vzbudilo živo debato med člani. Ta večer so prvič nastopili društveni tamburaši pod vodstvom svojega marljivega kapelnika in učitelja g. solicitatorja Juga. Igrali so za kratko dobo učenja zelo dobro in je videti, da se bode tamburaški krožek vsled delavnih svojih članov še lepo razvil. Kakor čujemo, namerava slediti g. J. Prekoršeku še več predavateljev iz odbora „Zveze nar. društev", ki bodo predavali o slovenskih delavskih vprašanjih.

a **Umrl** je v Celju dimnikar in hišni posestnik Jože Valenčak. Bil je seveda hud Nemec.

Na slov.-nemških gimnazijskih razredih v Celju je bilo pretečeno šolsko leto 136 učencev (sami Slovenci), od teh 131 Štajercev, od teh zopet 22 Celjanov. Z odliko je izdelalo 14 učencev, s povoljnim uspehom 111, z nepovoljnim 9. — Upamo, da bo prihodnje leto obisk obilnejši!

Zgornja Ponikva. Na neumna izvajanja v „Sl. Gosp." ne bomo odgovarjali, ker se nam ne zdi vredno več govoriti o že davno preteklih volitvah v deželni zbor. Ker se pa dopisnik ravno fajmoštrovih pridig dotika, naj povem samo par besed. Pripoznamo, da ne gremo k takim pridigam, ki jih skuje župnik Jožef Kunej in to zaradi tega ne, ker ne ve nobene olike, ker ne ve, kaj spada v cerkev, kaj pa v hlev. Povemo dopisniku tudi — mogoče smo pravega zadeli — da ne bodemo tako dolgo šli k pridigam, dokler se fajmošter ne bo poboljšal. Če to ne bo zadostovalo, objavimo prihodnjič nekaj cvetk, ki se skoraj vedno slišijo s prižnice. Četudi k pridigam ne hodimo, smo mogoče vendar še boljši kristjani, kakor vsi podrepniki z vsemi ljudmi okoli „Sl. Gosp." vred.

Napredni Ponkovljani.

a **Šolski izleti v planine.** Dne 16. t. m. je peljal učitelj g. Branko Zemljič iz Bočne okoli 25 učencev in učenk na Menino, kjer so v gornjegrajski koči prenočevali. Drugi dan so bili že zarano pokonci in se veselili krasnega razgleda. Ta izlet je napravil otrokom neizmerno veselje. Kmalu poletijo v Logarsko dolino — Dne 22. julija se pelje 25 učencev in učenk iz Šoštanja v Solčavo, od tam gredo peš v Logarsko dolino, kjer prenočijo pri Piskerniku. Drugi dan si ogledajo slap pod Rinko in Okrešelj ter se vrnejo v Luče, kjer prenočijo. Tretji dan se peljejo v Gornjigrad in po Zadrečki dolini domov. — Taki izleti so zelo poučni, pospešujejo znanje domovinoslovja in ljubezen do domovine in naroda.

o **Strela je udarila** 16. t. m. v kozolec veleposestnika g. Pospeha v Grižah; poslopje z vso vsebino je popolnoma pogorelo.

o **Dopustniki** celjskega bataljona št. 87, ki so bili dosedaj 3 tedne radi žetve doma, so se včeraj vrnili.

V Prekopi pri Vranskem se ustanovi javna ljudska knjižnica.

c **Iz Gotovelj.** (Po volitvah). Malokje dozdaj je še ktera slovenska kmečka občina dobila tako izvanredno napredno lice pri občinskih volitvah, ko naša. Domač volilni odbor ni niti enega klerikalca ali omahljivca postavil kandidatom. Sami odločno napredni možje, z domačim g. nadučiteljnm Brinarjem, so voljeni v občinski odbor. Dali smo torej primeren odgovor Gospodarjevim hinavsko obrekljivim dopisnikom, kterim se zdi najbolj zaslužno delo, napadati našega vrlega g. nadučitelja Brinarja in vrlo napredno občino. Najbolj smešno se nam je zdelo, da je znani šentpeterski župnik Jančič, hodil tako fehtat v našo liberalno strupeno trenjavo, kakor jo z njegovim dopisnikom vedno imenujeta. No zdaj je poskusil, kaj so Gotovlje, da Gotovlje niso Št. Peter, da bi nas kakšen prenapetnež, najsibo tudi v Jančičevi suknji, za nos vodil. Celi čas velitve je čakala njegova kočija napežena pod farovškim kozolcem, da so se urneje klerikalne pošte vozile, tak dolgo, da jo je z dolgim nosom nazaj v Št. Peter popihal, videč, da v Gotovljah znajo drugo muziko ko v Št. Petru. Mi smo sicer mislili občinske volitve zvršiti mirno, samo par umrlih odbornikov nadomestiti; šele v najzadnjem času smo se odločili, vsled klerikalne agitacije, za same odločno napredne odbornike, in s tem smo dali zgled vsem naprednim občinam, kako se naj takim klerikalnim bahačem iz liberalno-strupenih trdnjav pot kaže. Kakor vola v klavnico, tako pobite volilce so klerikalni agitatorji na volišče gonili, še bolj potuhnjeno pa so jo popihali, videč ogromno večino naših. — Izredna čast in zahvala torej vsem našim volilcem, domačim in tujim, posebno vrlim Žalčanom, Ložničanom, Vrbenčanom, Podložanom in dr., ki so se nas tako požrtvovalno spomnili. Živeli!

c **Iz Zgornje Ponikve.** Naš orglež, znan po svojem kunštnem govoru izza zadnjih volilnih shodov, se je hvalil, kako že zna politična jabolka gristi. Res prav na debelo je požiral, ker mu je še znani občinski tajnik g. Zupanc pomagal. Škodovala so mu pa vendarle, kajti predzadnjo nedeljo je bilo edino njegovo premoženje, harmonika, oklicano pred cerkvijo, da se bo dražbalo. Potem bi bil pa zopet neki debelotrebušnik potreben, da bi posojeval „za grizti." Sicer bi bilo treba v liberalno strupene Gotovlje pot pokazati!

o **Nekaj o okrajni bolniški blagajni v Laškem trgu.** Škandalozne razmere vladajo pri bolniški blagajni za laški okraj. Uradni jezik te blagajne je popolnoma nemški, dasiravno ni pri njej nobenega nemškega uda. Uradniki blagajne nam pošiljajo popolnoma nemške plačilne naloge, a če se kdo brani takšne sprejeti, se mu grozi s kaznijo. Za vsak večji kraj ima blagajna postavljene takozvane kontrolorje, kateri naj kontrolirajo obolele delavce, ude te blagajne. A gorje bolnemu revežu, če ga ne najde tak kontrolor v postelji. Oblastno se zadere nad njim, zakaj da ne počiva, si to „notira" in ubogi delavec je ob par soldov bolniške podpore, kontrolor si pa s tem zasluži svitlo kromco. Res, čudno se nam zdi, kako se more takšnemu človeku verovati, zdravniku pa ne. Velikokrat se zgodi, da se kak ud blagajne pobije ali sploh zboli. Nekaj časa leži, a potem mu pa postane dolg čas, zleze iz postelje, gre okrog hiše, prime mogoče za kakšno delo, pa pride krog ogla „gospod" kontrolor in — skupaj sta. Kontrolor je za eno krono bogatejši, revež delavec je pa zastonj plačeval celo leto v blagajno. Pa naj bi še vse bilo, samo da bi nam blagajna nastavljala za kontrolorje ljudi, ki bi stvar res razumeli, ne pa n. pr. takšnega človeka, kot ga imamo pri nas v Hrastniku. Ne le da je mož pri tem poslu hudoben, je tudi zabit, da mu ga ni para. Ta človek (čevljarski pomočnik) sliši na ime ta pijani Štefan in je bil izključen iz našega gasilnega društva radi nedostojnega vedenja. In ta naj potem nas obrtnike in delavce kontrolira? Slovenski obrtniki in delavci iz Hrastnika in Trbovelj, stopite na noge ter napravite enkrat red pri bolniški blagajni. Ne bodite takšne metle! Proč z nemskim uradnim jezikom, z nemškim zdravnikom (v Hrastniku imamo izbornega slov. zdravnika) ter z nemškutarskimi kontrolorji!

v **Napad celjskih barabna Šentjurčane.** Ko so se 11. tm. nedeljo vračali trije Šentjurčani zvečer ob pol 9. v Celju iz Gaberja na kolodvor, so jih napadli neki nemški trgovski pomočniki in „akademiki" ter jih zmerjali z „osli" in kar je še takih kulturnih izlivov nemških Celjanov. Sledili so jim na kolodvor; ker pa se je tam nabralo 12

šentjurskih sokolov in tudi še drugih Slovencev, so se pozgubili. Celjska policija je bila seveda gluha in slepa. V Štorah so napadali razdivjani nemškutarji pojoče sokole kar skozi okno. Zadet ni bil nikdo. Na pesem: „Slovenski smo fantje, iz Št. Jurja doma . ." so tulili svoj „heul", na to pa se je vlak odpeljal. Nemci so začeli v Celju in okolici vkljub marljivemu drž. pravdniku dr. Bayerju, ki se tako zelo zanima za vse take roparske napade, da nikoli ne pride ničesar na dan, pravo gonjo proti Slovencem. Če se jim le ne bode utepalo!

z **Za Ciril-Metodovo družbo** je nabrala na nedeljski slavnosti v „Sokolskem domu" v Gaberju gospa Ela dr. Kalanova 100 kron. Čast slovenski požrtvovalnosti, ki je najlepši odgovor na nemška tolovajstva v Celju!

o **Nezadovoljnost s poslanci Km. zveze** Pišejo nam iz vranskega okraja: Vsled smešne in neutemeljene obstrukcije slovenskih klerikalcev v državnem zboru baje vprid bosanskim kmetom smo zlasti mi Vrančani zelo oškodovani. Vladna predloga o lokalnih železnicah, v kateri je bila tudi železnica Polzela-Motnik, je padla z zaključenjem zasedanja v vodo in tako se je rešitev tega važnega vprašanja zopet zavlekla. Čudno je, da so se klerikalni kmečki poslanci pač z vso odločnostjo (vsaj na zunaj) postavili za bosanske kmete, a kadar se gre za slovenske kmete, takrat te odločnosti in vneme ne poznajo. To smo videli pri nagodbi, sedaj nam pa še to železnico hočejo na ljubo Šusteršičevim ministerskim željam odjesti. S tako „kmečko" politiko smo mi nezadovoljni in dobro bi bilo, ako bi to nezadovoljnost izrekli tudi vsi merodajni činitelji v okraju.

v **Za obrambni sklad Ciril-Metodove družbe** pod geslom „odgovor Roseggerju" je nabrala rodoljubna gospa Ela dr. Kalanova s pomočjo gospe Minke Detičkove v Celju in okolici 52 podpisov s 77 prispevki po 200 K. Ta krasen in vzgleden uspeh služi v čast narodni delavnosti obeh gospa in daje zlasti Celjanom in okoličanom spričevalo velike narodne požrtvovalnosti. Posnemajte drugod!

a **Nesreča.** 18. tm. zvečer je peljal voznik Franc Jager svojega strica 74-letnega Andreja Ahaca, vpokojenega tovarniškega delavca iz Št. Pavla, iz Celja domu. Ko se pripeljata na Lavi do železnice, ustavi Jager konja, ker je ravno prihajal vlak iz Celja proti Petrovčam (ob 6. uri zvečer). Konj pa se je splašil, se vzpel in zvrnil voz; pri tem je padel stari Ahac na železnični tir in vlak ga je povozil. Vzeli so ga sicer takoj na vlak, a že 5 minut pred dohodom v Žalec je vsed notranjih poškodb umrl. 20 letno dekle, ki se je vozilo z obema na vozu, in Jager sam sta ostala nepoškodovana.

Brežiški okraj.

Kapele. Na cesti od Kapel proti Župelevcu se tu in tam zbirajo neki nočni ptički, ki obletavajo mimoidočega kot netopirji ter se oglašajo z žvižganjem in skovikanjem, po čemur se jih takoj spozna, da so komaj, ali celo še ne odrasli kratkim hlačicam. Svojo oliko kažejo s klatenjem nesramnih izrazov na mimoidoče. Kdo da so ti ptički, bi se pribižno vedelo, a jih pustimo za sedaj še pri miru. Zadeva je naznanjena dalje in jih bo v bodoče učil kdo drugi olike. Menimo, da ima tudi občina nekaj kazenskih pravic do tacih ljudi.

Več prizadetih.

Dobova. Bore majhno je pri nas zanimanje za gospodarske zadeve. Še bolj bomo tožili, da se nam slabo godi, če bomo po stari navadi vihteli motiko in lopato, pozimi pa spali za zapečkom. Vsak stan se skuša izobraziti in popolniti v svoji stroki, le kmet hodi še vedno staro pot in ne da nič do kake izpopolnitve v kmetijskem gospodarstvu. Bilo je pri nas pred kratkim dvoje kmetijskih predavanj, h katerim ni bilo treba plačati nobene vstopnine, temveč žrtvovati v to kratke pol urice. Videti je bilo sicer nekaj odličnih mož Dobovske fare, a kaj hasne udeležba 20 ljudi za tako veliko faro. Seveda treba je hitro domov za zapeček. Vsako kmetijsko predavanje je bilo in bo oznanjeno pred cerkvijo, a upamo ne več gluhim stenam. Pristop imajo tudi ženske, saj tudi one delijo s svojim možem težave, ki jih mora prenašati vsak kmet.

Kmetski tovariš.

Umrl je v Podčetrtku g. Alojz Straus, posestnik in gostilničar.

o **Pogorela** je pred nekaterimi dnevi v Zg. Sušici na Bizeljskem hiša posestnika Kovačiča. Ogenj je izbruhnil o polnoči in ga je domača hčerka šele tedaj opazila, ko je gorela že cela streha. Poslopje je popolnoma pogorelo do zida. Domači so se komaj rešili; od živine so rešili le dve svinji. Jedna krava se je sama rešila iz gorečega hleva; bila je pa že tako opečena, da je hitro na to poginila. Posestnik je bil le deloma zavarovan. Kako je ogenj nastal, se ne ve.

o **Imenovan** je dosedanji poštni administrator Franc Tanšek v Št. Petru pod Sv. gorami za poštarja istotam.

v **Za „narodni sklad"** je nabrala gospodična Betka Blažinčičeva od birmskih botrov in botric v domači gostilni na Bizeljskem K 9·50. Vrli narodni gospodični našo zahvalo!

Iz Brežic. Na čast nemškim „turnarjem", ki so prišli dne 18. tega meseca v Brežice izzivat in zasramovat nas Slovence, razobesile so zastave trgovine Mattheis, del Cott, de Costa, Pinterič in Schwer, gostilne Adamus, Kladošek in Drnškovič, obrtniki sedlar Kalb, klepar Klobutscher, mizar Klobučar in krojač Černož.

v **Iz Brežic.** Pred približno dvema mescema so bile nekatere učenke tukajšnje šole kaznovane s zaporom radi tega, ker so o priliki sokolskega izleta v Sv. Križ pri Kostanjevici peljale v spremstvu svojih staršev skozi mesto in nosile narodne znake. Pri „turnerski" slavnosti dne 18. tm. so nosili vsi otroci nemških oziroma nemškutarskih starišev frankfurtarske trakove ter celo korakali v vrstah „turnarjev". Mi prizadeti slovenski stariši odločno protestiramo proti temu, da se je kaznovalo naše otroke popolnoma po nepotrebnem, otroke nemškutarskih starišev se pa pusti nekaznovano izzivati. Pozivljemo pristojno šolsko oblast, da postopa proti tem izzivajočim šolskim otrokom ravno tako kakor je to sicer neupravičeno storilo proti našim otrokom. Žalostno je, da se že v srcu otroka vzbuja zavest, da mora trpeti krivico radi tega ker so njegovi stariši Slovenci.

Slovenjegraški okraj.

v **To je seveda nekaj druzega!** Ako kupi kje na Pohorju kakšen Slovenec gozd in iz njega počasi prodaja les, kriče takoj vsi nemški listi o „kranjskih izkoriščevalcih"; kaj druzega je seveda, ako pridejo Italjani ali Nemci iz Gradca in gozdove vsled naklonjenosti nemških gozdarskih uradnikov popolnoma uničijo. Te dni je kupil neki tovarnar Stössl iz Gradca 212 ha gozda pri Sp. Dravogradu. Mislimo, da ne za zabavo in sprehode. Sedaj pa molčijo nemški lističi . .

Konjiški okraj.

z **Iz Konjic.** Kakor smo že poročali, vršil se je dne 23. junija t. l. občni zbor podružnice „Družbe sv. Cirila in Metoda". Zborovanje je otvoril bivši predsednik podružnice gospod dr. Ivan Rudolf, kateri je priporočal navzočim, naj volijo mlade ljudi v odbor, ker le ti delujejo, kakor se kaže baš zadnji čas tudi v Konjicah, z vnemo za družbo. Pozdravil je vse zborovalce, ki so se v tako častnem številu udeležili zborovanja, bilo je nad 30 zborovalcev, posebno pa še je pozdravil družbinega potovalnega učitelja g. Prekoršeka, kateremu je nato oddal besedo. V lepem, pol ure trajajočem govoru, je gospod Prekoršek podal pomen in delovanje družbe ter o nalogah njenih podružnic. Volil se je novi odbor in so bili voljeni sledeči gg. in gdčne.: predsednik Ogorevc Pavel, podpredsednik Kolšek Avgust, tajnik Košar Fran, blagajnica Serajnik Sabina, odbornika Kožuh Mirko in Schell Henrik, kot blagajnična namestnica Pospišil Barčka, tajnikov namestnik pa Prorazil Vaclav. Ker obstoji v celem konjiškem okraju le ena sama podružnica in sicer v Konjicah, sklenilo se je postaviti v vseh župnijah še po enega poverjenika; izvoljeni so bili naslednji gg. in gdčne.: za Črešnjice Ravbar Ivan, Stranice Bobič Ferdo, Vitanje Kosér Rudolf, Skomre Troha I., Sv. Kungota Žgajnar Matko, Zreče Schell Henrik, Oplotnica Gorjak Lojzka, Kebelj Pukmeister Jaka, Prihova Serajnik Lovro, Tepanje Jurko Rado, Št. Jernej Čeh Josip, Žiče in Loče Bezlaj Minka, Špitalič Časl Janko. — Ker ni bilo več predlogov, je predsednik zaključil zborovanje. Dosedaj šteje podružnica 62 članov.

Mariborski okraj.

S hočkega Pohorja. Prosim, gosp. urednik, da sprejmete kratek dopis iz našega krasnega, pa klerikalno-nemčurskega Pohorja. Tukaj še tavajo nekateri kmetje in ž njimi tudi par gostilničarjev v klerikalni megli, zaviti v cunje mariborskega lažnjivca. Ali vendar se že tudi tukaj svita. Po malem bo prisijalo tudi k nam solnce izobrazbe in narodno-gospodarskega napredka. Dragi kmetje-tovariši, naročajte si „Nar. list", kateri ima veliko poučnega in koristnega, posebno za kmečko delavno ljudstvo. Sicer še prihaja nekaj iztisov „Slov. Gosp.", večinoma zastonj; prinaša prazne fraze, kakor ptujski „Štajerc", katerega nam Nemci iz „ljubezni" zastonj pošiljajo. — Prosim še drugokrat za mali prostorček, ker takrat bodete nekaj imenitnega zvedeli. — **Pohorski fant.** (Le oglašajte se pridno! Zdravi! Uredništvo.)

v **V poštnem okolišu Sv. Trojica v Slov. gor.** se bode od 1. avgusta raznašala pošta mesto 3 krat 5 krat na teden.

Iz Hotinjevasi poroča zadnji „Slov. Gosp." o tamošnji veselici. To bi ne bilo nič slabega. A slabo in grdo je, če se na koncu tega dopisa prav lažnjivo in hudobno napade g. učitelja Poljanca. Pa zakaj? Pravi tam, da ni hotel darovati za šentiljski dom. To je laž. Resnica je sledeče: Kaplan Kranjc iz Hoč je pobiral z nabiralnikom in prišel tudi k g. učitelju: „Prosim za obmejne Slovence!" G. učitelj na to: „Jaz darujem za družbo Ciril-Metodovo"! G. kaplan: „Tako! Torej za liberalne namene"! G. Poljanec: Da, če se temu tako pravi." In g. kaplan je jezen odšel. O šentiljskem domu — niti govora. Da pa klerikalci obmejni sklad izrabljajo za svoje strankarske namene, je itak znano, in bi vsak slov. naprednjak pljuval v svojo skledo, če bi za to kaj dal. Za šentiljski dom pa je tudi g. Poljanec že dal marsikateri vinar rade volje! To je resnica, laž pa, kar hudobno piše „Slov. Gosp."

u **„Mariborsko liberalno bando"** imenuje zadnji „Slov. Gosp." naše pristaše in slogaše v Mariboru. Ni posebno olikano, pa „kraftno"! In to danes vleče! Prosimo nadaljevanja! O tem pa, kdo v mariborski okolici več dela, ali naša „liberalna banda" ali pa klerikalci, o tem se ne bomo prepirali s kakim Roškarjem, ki se pripelje na dom slovenskega župana, da bi ga pregovoril, naj vendar za božjo voljo sprejme nemški dopis od glavarstva. Heil takemu narodnemu delu Johann Roschker-ja von Wagnitz und Schitanzen in njegovim klerikalnim njega vrednim bratcem!

Hranilnica in posojilnica v Selnici ob Dravi je odstopila od celjske zadružne zveze k ljubljanski klerikalni.

o **Pobegnil** je iz mariborske bolnišnice jetnik Franc Žibert iz Blance pri Sevnici. Bil je zaradi raznih goljufij obsojen na 7 mesečno ječo, a so ga zaradi bolezni na pljučih morali oddati v bolnišnico. Po kazni bi imel biti oddan v prisilno delavnico. Žibert je ponoči odprl s ponarejenim ključem shrambo za obleko, se oblekel v civilno obleko in potem zginil.

a **Pri Sv. Križu nad Mariborom** je v nedeljo govoril na nekem shodu znani gospod Vladimir Pušenjak o vsem mogočem: „o aneksiji, trializmu, mažarski banki, obstrukciji, opoziciji, o živini in zadružništvu" kakor poroča „Straža". Dvomimo, da so poslušalci razumeli, kaj hoče g. Pušenjak. Nekaj zanimivega pa je, da je dal vzoren značaj g. Vladimir Pušenjak Janezu Roškarju iz Žitence in Wagnitza izreči popolno zaupanje. Človek, ki pozna te poštenjake in jih gleda pri delu, se obrne vstran in — Daleč smo res že na Spodnjem Štajerskem v boju za vero in nravnost.

o **Ciril in Metod.** Vrlemu narodnjaku H. Stavbarju v Framu je povila ženka dva dečka, katera je dal na naš narodni praznik krstiti za Cirila in Metoda. Naj bi odrastla za odlična in vrla Slovenca!

z **Matura** na mariborski gimnaziji se je 14. julija končala. Uspeh je zelo ugoden. Maturiralo je 42 dijakov, od njih 26 Slovencev. Slovenci so napravili izpit vsi razun enega, ki je bil reprobiran za eno leto. Izmed Slovencev je 8 odličnjakov, Nemca pa samo dva. Izmed slovenskih abiturijentov so: Augustinčič Karl, Baš Fran (z odliko), Bratina Anton, Fras Fran, Gnus Kazimir, Holcman Pavel, Holcman Vinko, Ivanšek Fran, Jager Ivan, Koser Janko (z odliko), Koser Ludovik (z odliko), Leskošek Karl (z odliko), Lobnik Fran (z odliko), Lukman Fran (z odliko), Oštir Karl, Peršuh Anton, Plohl Peter, Rezman Slavko (z odliko), Rihtarič Peter, Toplak Fran, Veble Fran, Vesenjak Pavel, Zajc Jožef, Zelenko Fran (z odliko) in Zorko Ivan.

Ptujski okraj.

Gledališka novost. Učiteljske diletantke in diletantje prirede s sodelovanjem otrok okoliške šole v nedeljo, 1. avgusta tl. ob 7. uri zvečer v prostorih „Nar. doma" v Ptuju gledališko predstavo: **Slepa ljubezen**, ljudska igra s petjem v 5 dejanjih. Spisal Anton Pesek, učitelj-voditelj v Narapljah pri Ptujski gori. Čisti dobiček je namenjen „Društvu za otroško varstvo in mladinsko skrb v kmetskih občinah sodn. okraja Ptuj". Igra, predstavljajoča na drastični način slepo ljubezen starišev do svojih otrok, je glede besedila in glasbe izviren slovenski umotvor; pevske točke obstoječe iz samospevov, dvospevov in zborov je uglasbil znameniti učitelj-skladatelj Emil Adamič. Igra se bode uprizorila ob prisotnosti in pod osebnim vodstvom pisatelja in skladatelja. Z ozirom na to okolnost, kakor tudi na človekoljubni namen čistega dobička opozarjamo že danes slovensko občinstvo, naj se te redke gledališke predstave mnogobrojno udeležiti blagovoli. Posebna vabila slede.

a **Ponočno streljanje.** Iz Ptuja poročajo včeraj: Ravnatelja nemške hranilnice Kasperja je nekdo nocoj ponoči v dvorišču njegove hiše z dvema streloma iz revolverja ranil. Jeden mu je prevrtal levo roko, drugi

pa oplazil desno. Kaspar je jeden strel vrnil. — Nemški listi poročajo, da je napad bil dogovorjen med Kasperjevo ženo in nekim fantom Gomzijem, s katerim je imela ljubezensko razmerje; hotela sta Kasperja spraviti s sveta. Ženo in fanta so zaprli.

v **Velik požar.** 20. t. m. popoldne je zgorelo v Meretincih bl. Ptuja 6 hiš z gospodar. poslopji. Kaka je ogenj nastal, se ne ve.

v **V Ptuju** se naseli s 1. august. nanovo odvetnik g. dr. Ivan Fermevc v hiši zdravnika g. dr. Stuheca.

a **V Rogaško Slatino** je prišel zadnje dni srbski prestolonaslednik princ Aleksander. Zdravniki so mu nasvetovali naše štajerske toplice, da si nekoliko popravi slabo zdravje.

V Ivanjkovcih se snuje požarna bramba.

Mihalovci. Kokoši je rada jedla viničarka Bratuša, kar pa ni bilo po volji g. stražmojstru Grobošeku iz Ormoža, ki jo je odgnal v zapor, kjer bo morala dokazati, ali ni dobila kokoši na kunji način. Oglasilo se je namreč krog in krog mnogo posestnikov, da jim zapored zginjajo kokoši; g. Grobošek je imel srečo, dvonožno „kuno" zasačiti, ko je ravno kuhala prav lepo kuro. Sedaj bo ji menda slast do tujih kokoši zabegnila.

Svetinje. G. župnik Bratušek je kupil za našo cerkev dva kipa, in sicer Srce Jezusovo in Marijino; oba kipa sta mojstrsko delo in prav lep kras naše cerkve.

Brebrovnik. Julij bo skoro minil, a prav toplih dni smo imeli še prav malo; če avgust in september ne bosta bolj topla, bomo imeli vino srednje dobro. Sicer pa kaže v goricah strašno lepo. Ravno v pravem času je prišel dež, da se ni osipalo jagodje vsled suše.

Uradna konferenca učiteljstva ormožkega okraja se je vršila dne 10. tm. kakor navadno na nevtralnih tleh pri Vel. nedelji. Vodil jo je nadzornik Dreflak, seveda — nemški.

Veličane. Za župana je izvoljen Vid Habjanič. Pravi, da prihodnjič ne bo več „kandidiral" na zvezarskem programu, ker mu je tokrat strašno šepkalo. No, bomo videli.

Od sv. Barbare v Halozah. Na dopis v 28. št. „Štajerca" odgovarja bralno društvo „Naprej" sledeče: Tamburaški in pevski zbor bralnega društva je priredil vsako leto izlet v svojo zabavo, naj si bo v daljavo ali v bližino. Za to so si pevci in tamburaši vlagali pri vajah vsakokrat dogovorjene prispevke, da se ni preveč otežila društvena blagajna. Tudi letošnje leto smo napravili izlet dne 29. junija k vinotoču g. Čeha, ki je bil najbližje — radi prenašanja instrumentov. Ravno tega dne pa je imela kmečka zveza svoj mladeniški shod na hribu pri Sv. Ani. V to svrho vabil je g. kaplan Rabuza društvene tamburaše, naj bi šli tamburat z njegovimi inštrumenti ki jih ima v Slatini pri svoji gorici, na shod zvezarjev, ali postavili so se toliko moško, dasi jim je obljubil 3 do 5 K plačila, da so se udeležili svojega izleta. Ob 4. uri popoldne so bili izletniki na licu mesta ter takoj začeli brenkati. To je privabilo več odličnih gostov, ki so bili namenjeni k sv. Barbari, da so ostali ondi. Vsled tega se je razvila zabava v prav prijetno kratkočasje. Žalibog, da vse ni trajalo dolgo; kajti kmalu po pričetku je posetil izletnike tudi g. kaplan Rabuza s svojim pribočnikom Podhostnikom, seveda z namenom, da izziva. Saj je radi tega prinesel oz. dal prinesti svoje pri sosedu shranjeno vino na mizo, da bi tem bolj dražil lastnika vinotoča in izletnike. Ali spodletelo mu je vse. Izletniki so pustili neprijetna gosta do kraja pri miru, dokler ju ni mali dež pregnal pod sosedovo streho. Odtod sta pač nameravala opazovati in presojati kretanje in govorjenje izletnikov. Ker pa jima je bilo nekoliko preoddaljeno in zakrito, poslal je mojster svojega služabnika nekoliko bližje, da bi nekoliko prisluškal in izletnike spoznaval. To pa je dalo nekemu fantu povod, da je tega nepridiprava poklical k sebi ter mu ukazal, da se ima v brzoteku izgubiti. Malo za smeh — in bilo je vse pri kraju. Mirno so se razšli izletniki o mraku brez vsake druge prigodbe domov. Vse kar piše dopisnik „Štajerca", je torej velikanska laž. Sosebno bi mu povedali, naj bi se raje zaradi resnice obrnil na zastopnika, ki ga ima pri Sv. Barbari. Sramotno je torej verjeti laži Podhostnika, da ga je kdo nič slutečega v družbi učenega gospoda napadel na cesti, ga dvakrat vrgel in mu zadal težke rane, da se mu je grozilo z nožem itd. Dalje tudi, da je priredilo (prvaško) učiteljsko veselico in govorilo proti „Štajercu". Res je, da so se trije (mesto 8) učitelji kot pevci in tamburaši udeležili izleta, ali govorov ni bilo nikakoršnih. Vse, kar se je govorilo, so bile edino napitnice na g. postajevodja iz Zavrča, ki je obhajal ta dan svoj god. Če sta toraj slišala g. kaplan in njegov adjutant v svoja skrivališča kakšno hujskanje proti „naprednjakom" Štajerčevega kalibra, pripisovati je to edino le njiju ne vzornim možganom. Podhostnikovemu tovarišu t. j. učenemu gospodu, pa le rečemo: Povej nam, s kom občuješ in povemo ti, kdo si!

Šentjanž na dr. p. V nedeljo, dne 11. t. m. smo imeli pri nas poučno predavanje. Bil je tu g. Stampfl iz Stražgonjc in povedal našim čebelorejcem s koši na prav poljuden način, kako se delajo tudi pri koših umetni roji. On je jako vnet čebelar, ki si je pridobil na tem polju mnogo skušenj, to kažejo njegovi čebelnjaki. Priporočal je tukajšnjim kmetom-čebelarjem koše, toda višje in močnejše, kakor so tu v navadi, v katerih pa ni treba čebelic uničevati, kadar se jim hoče jemati strd. Imajo namreč na zgornji strani luknjo, ki je ob času pred glavno nošnjo medu zadelana, ob času glavne nošnje se pa oddela ter se postavi gor škatljica kot medišče. Taki panji so prvič poceni; napravi si jih lahko po vzorcu vsak sam v zimskem času; drugič so po zimi gorki, po letu pa ne preveč vroči, in tretjič ne dado kmetu mnogo opravka. V nedeljo popoldan ali pa zvečer, ko pride domov, se vsede v čebelnjak ter opravi tam v par trenutkih svoje delo. Medišče je jako prikladno, ker se opravlja od zgoraj. Prisili se pa naj čebele s prilepljenjem umetnega satovja zgoraj, da delajo mrzlo stavbo, to je, da gre satovje od zadaj proti žrelu. Tako prezimujejo čebele veliko udobnejše. Mi smo gosp. Stampflnu prav hvaležni za njegov trud in se bomo ravnali po njegovih nasvetih. — Regulacija Drave sedaj jako napreduje. Delo bo sedaj kmalu pri Zlatoličju, toda po spremenjenem načrtu. Zdelan je bil že načrt, po kterem bi nova struga prerezala zlatoličko gmajno na dva dela, kar bi pomenilo za njo škodo kakih 150.000 K, kakor so sami preračunali, kajti večja in boljša polovica gmajne, ki bi ostala na oni strani Drave, bi zgubila vso svojo veliko vrednost; pomeni pa „biti ali ne biti" posebno za manjše posestnike, ki so nanjo zavezani pri svoji živinoreji. Kajti gmajna daje pašo za vso živino, krmo, steljo in drva. In ker ni mostu, bi ne mogla živina tje in bi kmete stalo prevažanje ogromno denarja in časa. Ta načrt se je pa preprečil pri komisiji, ki se je pripeljala nalašč za to sem in sicer po posredovanju poslanca g. dr. Ploja. Zgodilo se je to še pred deželnozborskimi volitvami. Sedaj nimajo Zlatoličani nič škode. (Zato so se mu pa izkazali hvaležne ter izvolili v deželni zbor — Ojzmeca in Meška!)

o **Strupene kače.** Na vrtu vojaške bolnišnice pod ptujskim gradom so ubili vojaki te dni gada, ki ni zbežal, ko je opazil bližajoče se ljudi, temveč se je celo v bran postavil. Ker utegne biti tudi v drugih vrtovih pri gradu še več te strupene golazni, bi jo kazalo zasledovati in uničiti. Posebej pa pazite v teh vrtih na otroke!

o **Velik požar.** V Zabovcih blizu Sv. Marka niže Ptuja je pogorelo 15. tm. 6 hiš z gospodarskimi poslopji vred. Zgorelo je tudi mnogo že spravljenega sena. Ogenj je nastal baje zaradi slabega dimnika pri neki svinjski kuhinji.

v **Na ptujski gimnaziji** je študiralo lansko leto 198 učencev, med njimi 153 Nemcev, 42 Slovencev, 2 Čeha in 1 Angležev. Iz Štajerskega je bilo 150 učencev. Z odliko je dovršilo šolsko leto 12 učencev, sposobnih za višji razred je 141, splošno sposobnih 22, nesposobnih 17. Ponavljalno skušnjo ima 5 učencev, 1 ni dobil spričevala.

Ljutomerski okraj.

o **„Ne kliči vraga" ali Vladimir Pušenjak sodno izkazani brezznačajnež.** O Vladimirju Pušenjaku je cela slovenska javnost jedne sodbe, da je grd brezznačajnež. To je povedal Pušenjaku tudi član „Murskega Sokola" kmečki sin Franc Sagaj v Ljutomeru. Vladimir Pušenjak je vložil zoper vrlega mladinskega vodjo tožbo zaradi razžaljenja časti in je predlagal, da se Sagaj kaznuje, češ, da je Pušenjaka psoval. Ne da bi Pušenjaka kdo kaj vprašal, je ponujal Sagaju po njegovem bratu kaplanu Sagaju poravnavo, vsled katere bi naj Franc Sagaj razžalitev v listih obžaloval. Franc Sagaj je pa pri obravnavi v Ljutomeru preteklo soboto ponudil o brezznačajnosti Pušenjaka zelo obširen dokaz resnice. Sodnik je ta dokaz pripustil in se bodo zdaj zaslišale priče o brezznačajnosti prvoboritelja klerikalnega zadružništva. Smola!

v **V Ljutomeru** priredi 1. avgusta t. l. „Murski Sokol" veliko narodno slavnost spojeno z javno telovadbo, pri čemur je omeniti posebno nastop sokolic varaždinskih in naraščaja „Varaždinskega Sokola". K udeležbi vabijo se vsa hrvatska, kakor tudi druga narodna društva, katera pa naj blagovolijo prijaviti svoje sodelovanje čim preje, da se omogoči odboru ukreniti vse potrebno Prosi se tudi druga narodna društva v soseščini, da se ozirajo s svojimi prireditvami na ta dan, natančen vspored se še objavi! Na zdar!

v **„Liberalna narodnost".** Pod tem naslovom blati znani kaplan ljutomerske napredne Slovence po ljubljanskem „Slovencu", češ, da so samo ovira napredovanju slov. življa v Ljutomeru in da so oni krivi, da je v Ljutomeru še toliko nemških napisov. Temu nasproti je treba le dvoje konstatirati: 1. da se politika tamošnjih klerikalcev nikakor ne obrača proti Nemcem, temveč da je doslej ruval kaplan Škamlec in njegovi oprode vedno le proti naprednjakom. Prišlo je celo tako daleč, da so klerikalci v okr. zastopu glasovali proti podpori za „Sokola", ki je gotovo najodličnejše narodno društvo v Ljutomeru in je doslej še samo ono priredilo res velike, manifestacijske narodne slavnosti. Kar je sedaj slovenskega v trgu, so ustanovili oni, ki so sedaj v naprednim taboru ali vsaj ne stojijo v klerikalnih vrstah. 2. klerikalci vedno trdijo da so in tudi so gospodarji v okolici. Je tedaj samo odvisno od narodne zavednosti njihovih pristašev, da zginejo nemški napisi v Ljutomeru. Ker pa si ne upajo ničesar storiti proti Nemcem, hujskajo proti naprednim narodnim trgovcem in obrtnikom. Za strankarske hujskarije je klerikalcev vedno dovolj, kjer se pa gre za narodne zadeve in boje, tam pa naj delajo naprednjaki, ki morajo biti objednem odgovorni za vse klerikalne grehe. Zato bi pač bilo primernejše pisati o „klerikalni narodnosti". Glede podpor od „Südmarke" pa le z imeni nadan! Splošno sumničenje je sicer glavna lastnost klerikalnih „tintenstrolchov", in najsi bodo tudi bolj izobražene sorte — a med poštenjaki je obsojanja vredno. Le z imeni na dan.

Novice iz slovenskih krajev.

Klerikalci so sklicali zadnjo nedeljo v Ljubljano shod, na katerem so poročali o svojih „uspehih" razni klerikalni državni poslanci. Ljudi so nabobnali čez tisoč, seveda ne iz Ljubljane. Cela prireditev je bila velika komedija. Tako so n. pr. ženske dr. Šušteršiča obsipavale s cvetlicami, pelo se je „Lepa naša domovina" in „Hej Slovani" in dr. Šušteršič, ki podpira na Kranjskem ponemčevalno vlado barona Schwarza, je „rohnel" proti vladi. Dejal je med drugim tudi, da on nikdar noče postati minister. Sedaj lahko tako govori, ker je sploh nemogoče, da bi v teku par let mogel postati minister. Vendar si bo njegovo zatrdilo dobro zapomniti. Druge nesreče ni bilo, kakor da je tudi dr. Korošec loputal po teh preklicanih „liberalcih".

— **Gospodarski shod.** Za minoli četrtek je sklical črnomeljski okrajni glavar Domicelj vse župane Belekrajine in več drugih zastopnikov v Gradac k posvetovanju o gospodarskem položaju. Vsestransko so se pretresle gospodarske razmere in so se storili važni sklepi. Zanimivo je, kar je na shodu povedal glavar: da se je v desetih letih izselilo v Ameriko 3000 Belokranjcev in da se je samo letos izdalo že čez 500 potnih listov za Ameriko. Letos je manjkalo pri naboru 76% mladeničev. — Naravnost nedoglednega pomena bi bili taki shodi in naši glavarji bi si zaslužili hvalo naroda, ko bi posnemali svojega črnomeljskega tovariša.

v **Na goriškem Krasu.** so polovili do minule sobote 75.000 litrov kobilic. Ostale so jih še množice. V jesen se lov nadaljuje. Kobilice se nevarno razširjajo proti Furlaniji in proti Vipavski dolini.

a **Gospodinjski šoli v Tomaju** je dovolilo poljedelsko ministerstvo 10.000 kron ustanovne in letnih 2000 kron vzdrževalne podpore skozi 3 leta.

o **Družba sv. Mohorja** šteje zdaj 85.443 udov, za 1.054 več ko lansko leto. Naša škofija šteje 25.896 udov graška 440.

o **Lov v Vratih** (občina Dovje na Gorenjskem), eno najboljših in najzanimivejših lovišč na Kranjskem, ki so je imeli prej v rokah Nemci, je izdražbala slovenska družba za 3115 K.

a **„Slovenski dom".** Prva številka tega poljudnega tednika narodno-napredne stranke na Kranjskem je izšla 17. t. m. List bo napredno slovensko kmetsko glasilo za Kranjsko.

a **Puškarska zadruga v Borovljah** je imela 10. t. m. občni zbor. Slovenci in soc. demokratje so postavili skupne kandidate, a vsled nečuvenega terorizma je prodrla nemškutarska lista.

a **Kos slovenske brezzbrižnosti.** Iz Goriškega se je v najzadnjem času izvedelo kar dva slučaja, da so slovenska veloposestva prešla v laške roke. Najprvo Kocjančičevo v roke nekega regnicola, sedaj pa zopet okoli 150 njiv slov. zemlje v Brdih, last pok.

predsednika dež. sodnije v Trstu Urbančiča. Žalostno!

a **Sokolski dom** v Valaškem Meziřici na Moravskem je 11. t. m. z inventarjem vred pogorel. Škoda znaša 50.000 kron; kako je ogenj nastal, se ne ve.

a **Domača obrt na Moravskem.** Na Moravskem pripravljajo prihodnjo zimo razstavo domače obrti, ki je po celem Moravskem zelo razširjena. Obrtni nadzorniki so nabrali iz te stroke ogromen materijal, ki je bil objavljen v dveh debelih knjigah. Na Moravskem se peča z njo do 100.000 ljudi t. j. skoro 5% vsega prebivalstva. V tej domači obrti se izdelujejo: noži, lesena posoda, pohištvo iz zakrivljenega lesa, tapeti s trstja, palovi gumbi itd. Posebno razširjeno je pa tkalstvo. Samo v okolici Brna se peča 13 tisoč delavcev na domu s tkalstvom. Zaslužki v tej stroki so pa neizmerno majhni. Oče, mati in sin zaslužijo celo leto skupaj komaj 430 do 440 kron, kar je komaj dovolj za krompir. Ti reveži mesa niti ne vidijo, v nekaterih krajih niti suhega kruha ne, otrokom do 6. leta ne morejo kupiti druge obleke ko srajco, zato ne pridejo ti revčki v zimskem času po pet do šest let iz zadušle sobe na zdrav zrak. V drugih krajih izdelujejo gumbe z niti ter zaslužijo pri tem delu po 24 do 30 vinarjev na dan. Beda je nepopisna. Češki odsek obrtnega sveta si prizadeva, da bi tem revežem njih stanje zboljšal in v tem ga podpirajo tudi društva in posamezniki.

a **Velik cerkven rop.** V stolno cerkev v Kopru so vlomili v petek zvečer roparji, odprli s silo tabernakelj, polastili se ključev od zakladnice in odnesli 300 K, dalje 3 navadne srebrne kelihe, velik zlat kelih v gotiškem štilu, umetniško delo iz l. 1500, vreden nad 40.000 K. Odnesli so tudi še par drugih stvari in povzročili škode skupaj nad 60.000 K. Roparjev še niso dobili.

Zadnji dopisi.

v **Jednakopravnost pri celjskem ckr. okr. glavarstvu.** Različni gospodje pri c. kr. okr. glavarstvu v Celju pozabljajo zadnje čase očividno, da službujejo v slovenski deželi. Strankam, celo slovenskim zadrugam pošiljajo samonemške dopise in tiskovine — kakor v zasmeh jezikovne jednakopravnosti pri državnih uradih, ki nam je zakonito zajamčena. V rokah imamo dopis s tiskanim samo nemškim naslovom „K. k. Bezirkshaaptmanschaft Cilli", naslovljen na neko „Molkereigenossenschaft" v Savinjski dolini. Poleg tega, da je ta nemški dopis žaljiv za slov. zadrugo, moramo tudi pribiti, da je nepravilen. Ali glavarstvo ne pozna predpisov zadružnega zakona, ker meni nič tebi nič spremeni ime zadružne tvrdke ki je vpisana slovenski v zadružni zapisnik pri ckr. okr. sodišču v Celju? Ker je podpisan g. okrajni glavar baron Müller, ga opozarjamo na te izzivajoče nedostatke s pripombo, da prihodnjič kaj tacega ne bodemo mirno požrli.

v **Iz Ponikve ob Juž. žel.** Št. Jurska čebelarska podružnica priredi svoj čebelarski shod dne 25. julija ob 2. uri popoldne pri čebelnjaku g. Jerneja Zdolška v Luterjih pri Ponikvi ob Juž. žel. Teoretično in praktično bosta predavala g. Tomo Kurbus in g. Franjo Ferlež. — K obilni udeležbi uljudno vabi odbor.

v **Umrl** je 16. tm. po kratki bolezni posestnik Franc Forte v Kleku pri Trbovljah. Ranjki bil je spoštovan, vseskozi ugleden in skrben gospodar, dober Slovenec in zvesti naprednjak Njegovo delovanje priporočati bi bilo samo trbovljskim kmetom, kateri si šemarsikatero bojazen slikajo v gotovih časih (ob volitvah). Bodi mu zemlja lahka!

Ljudska šola v Rajhenburgu priredi v nedeljo, dne 25. julija t. l. ob 4. uri popoldan v Unschuldovi dvorani Kosijevo spevoigro „Slava domovini". Starši in prijatelji mladine so presrčno vabljeni.

u **Nemška nestrpnost.** Slovenski fantje iz ptujske okolice imajo lepo narodno navado, da nosijo ob nedeljah in praznikih slovenske znake. To pa seveda boli nemške ptujske mogotce, na katere upliva slovenski znak, kakor rudeča ruta na purana. Župan Ornig je baje ukazal mestni policiji, naj fantom znake iztrga. Zadnjo in predzadnjo nedeljo je policija nekaj fantov celo zaprla. To je res nekaj nečuvenega! Nemški kolesarji in izletniki letajo po ptujski okolici s plavicami okrašeni okrog, slovenski fantje pa še s slovenskimi znaki skozi mesto ne smejo. Nemškutarski „Štajerc" seveda tudi napada radi tega slovenske fante, kajti vaši očetje morajo prodajati svoje blago nemškim meščanom (!) in zato je vsako izzivanje škodljivo. Ta je pa lepa! Ravno nasprotno je resnica! Nemški meščani morajo prodajati slovenskim kmetom svoje blago, sicer bi morali poginiti — in v zahvalo za to dajo nemški meščani slovenske fante zapirati in pretepavati! Kakor se vidi se še naši ptujski Nemci po 13. septembru l. l., ko so slovenske goste v Ptuju pretepali, vedno niso spametovali.

Ivanjkovci. Kmetijska podružnica v Ivanjkovcih priredi v nedeljo, 25. tm. z začetkom ob pol 4. uri popoldne v gostilni g. Kralj tukaj poučno zborovanje. Predaval bode gospod deželni živinozdravnik Strasser o boleznih pri domačih živalih in prvi pomoči pri njih. Vsi živinorejci se k obilni udeležbi vabijo.

Polzela. Veselica, v nedeljo, dne 25. t. m. na vrtu g. Cimpermana se bode vršila po sledečem sporedu: 1. Telovadba celjskega in braslovškega Sokola. 2. Koncertne točke narodne godbe. 3. Polževa dirka s kolesi na dobitke. 4. Petje domačih zborov. 5. Ribarjenje. Na večer razne zanimivosti, prosta zabava in ples. Za telesne potrebe bo poskrbljeno z najboljšim vinom v različnih paviljonih in z drugimi medikamenti v lekarnah, kjer bo tudi veselični zdravnik ordiniral. Rodoljubom polagamo na srce, da je čisti dobiček namenjen Ciril-Metodovi podružnici in vrlemu Sokolu. Na zdar!

Braslovče. Velik hrup delajo klerikalci sedaj v naši občini, ker se bližajo občinske volitve. V zadnjem „Slov. Gosp." je neki dobro znani zvezar omenil, da je ljudska volja, da se izbacne iz starega odbora nekatere može, ki ne spadajo v njega (seveda napredne) in da je ljudski glas, da se izvoli za župana pristaš kmečke zveze. Meni se pa zdi, da to ni prosta ljudska volja, ker so glave naših klerikalcev že tako zgodaj in tako pridno začele agitirati ter strašiti z raznimi „farbarijami nezavedne volilce. G. dopisnik pravi, da se je ta ljudska volja posebno pokazala pri zadnjih deželnozborskih volitvah. Pa slišite, ali je to prosta in prava ljudska volja, da je noč in dan hodilo par zvezarjev po kmečkih hišah (posebno po Dobrovljah, kjer so še kmetje jako nezavedni), napisovalo na glasovnice imena klerikalnih kandidatov in „farbalo" zraven ljudi, da se bodo učiteljem plače povišale, če bodo izvoljeni napredni kandidatje? Nadalje je omenil g. dopisnik, da je treba v odbor spretnih gospodarjev, ker je občina mnogo dolžna in ti morajo biti tudi verni možje, ki se ne sramujejo svoje vere. Kar se tiče vere, veste itak dobro, da smo mi tudi verni in spretnih gospodarjev je v naših vrstah mnogo več kakor v vaših. Vi hočete župana iz kmečke zveze, ker mislite menda, da je le pristaš kmečke zveze spreten gospodar in zato sposoben, pa ne veste, da je vaš „general" že bil nekoč župan in se še sedaj mnogo občanov njegovega županovanja z jezo spominja.

G. dopisnik, ki pravite, da ste miroljubni, zakaj netite torej prepir med ljudstvom, ki je volilo v občinski odbor dosedaj vedno brez ozira na vsako stranko in izvolilo može, ki so se mu zdeli vredni in sposobni? Eden nevernih pristašev.

Priporočamo našim rodbinam
Kolinsko cikorijo.

Razne novosti.

u **Nad vse drzna tatvina.** V nekem poštnem uradu na Dunaju je 9. tm. v trenutku, ko je poštni uradnik stopil od mize k telefonu, nek predrzen tat bliskoma skočil k mizi, zgrabil bankovce v znesku 116 tisoč kron in izginil. Vse se je zgodilo tekom 24 sekund. Kakor slutijo, so bili v zvezi trije uzmoviči. Eden je poklical uradnika k telefonu, drugi je zvijačno odpravil poštnega slugo, tretji pa izvršil tatvino.

o **Toča v Sremu.** Dne 12. t. m. je potolkla toča celo okolico od Iloka do Kamenice v Slavoniji. Vinogradi so popolnoma uničeni. Toče je padlo mestoma do 15 cm visoko.

z **V Jablanici** v ilirsko-bistriškem okraju (Notranjsko) so pri občinskih volitvah na celi črti prodrli napredni kmetje. Občina je bila dosedaj v klerikalnih rokah. Bim — bam!

Listnica uredništva.

Št. Vid, Podsreda: Pride prihodnjič!
Zdole, Prekopa, Vrbje: Vse kakor prejšnje!!

Učenca
s primerno šolsko izobrazbo sprejme v trgovino mešanega blaga
Miha Sernc, Ruše.

Odvetnik dr. Ivan Fermevc
uljudno naznanja, da otvori s 1. avgustom 1909 svojo odvetniško pisarno
v Ptuju, v hiši zdravnika gospoda dr. Bela Stuheca.

Najboljši
portland-cement
po zelo nizki ceni, kakor tudi vse druge stavbinske potrebščine priporoča - -
trgovina z železnino „Merkur", P. Majdič, Celje.

Poštne hran. račun št. 54.366.
Telefon št. 48.
„LASTNI DOM"
registrovana kreditna in stavbena zadruga z omejeno zavezo v Gaberju pri Celju
Najboljša prilika za sigurno štedenje je plodonosno nalaganje gotovine pri denarnih zavodih, ki nudijo najugodnejše pogoje.
Pisarna je v Celju, Rotovške ulice št. 12
Uraduje se vsak dan razun nedelj in praznikov od 8.—12. ure dopoldne.
sprejema hranilne vloge od vsakega, je član zadruge ali ne, na tekoči račun ali na hranilne (vložne) knjižice in jih obrestuje letno po pet od sto (5%)
Hranilne knjižice drugih denarnih zavodov sprejema kot gotov denar, ne da bi se obrestovanje prenehalo. — **Rentni davek** plačuje zadruga in ga ne odteguje vlagateljem, tako da dobijo na leto celih **5 K** od naloženih 100 K. — **Posojila** daje proti 6% obrestovanju na osebni kredit, proti zastavljenju vrednotic, dragocenosti ali nepremičnin na menice ali dolžna pisma. — Odplačuje se na račun glavnice in obresti v mesečnih ali v posebej dogovorjenih četrt — oziroma polletnih obrokih.

200 kg čistega, garantiranega in izmetanega

medu

(Schleuderhonig)

ima na prodaj **Jernej Mikolič v Žetalah pri Rogatcu.** — Pri večjih naročitvah cena 1 K 20 vin.

Iščem

pekovskega učenca

Nastop takoj.

Pekarija: Franc Vedenik

Št. Pavel, Sav. dolina.

Mladenič

19 let star, ki obvlada popolnoma slovenščino v besedi in pisavi, zmožen nemščine, z lepo pisavo (sedaj dopisnik raznih listov, odločen pristaš „Narodne stranke") želi v odvetniški ali drugi pisarni kake primerne

službe kot pisarniški začetnik

enventuelno tudi v drugi stroki. Ker ima silno veselje do učenja, mu je najljubše mesto, kjer bi si še kaj priučil. Vstopi lahko takoj, ev. 1. sept. t. l. — Cenj. dopisi se naj blag. nasloviti: **Josip Planinc jun., Podsreda, Štaj.**, ozir. pod šifro „Pisar" na „Nar. list" v Celju.

Mizarski učenec in pomočnik

sprejmeta se pod ugodnimi pogoji pri **Juriju Sinkovič,** mizarski mojster v Celju, Breg št. 14.

Kovaškega pomočnika

sprejmem, ki je dobro izurjen v podkovanju ter v izdelovanju sekir, proti dobremu plačilu t a k o j. **Karol Krančan,** kovaški mojster, Fala nad Mariborom.

Darujte za Narodni sklad!

5000 kron zaslužka

plačam vsakomur, ki mi dokaže, da moja čudežna zbirka

300 komadov za samo gld. 2·50

ni priložnosti kup in sicer: 1 pristna švicarska patent žepna ura, sistem Roskopf, natančno idoča in točno regul. z pismeno 3 letno tovarnsko garancijo. 1 amerikanska zlata-double verižica, 2 amer. zlata-double prstana (za gospoda in damo), 1 angl. pozlač. garnitura manšetni, ovratniški in prsni gumbi), 1 amerik. žepni nožič 5 delni. 1 eleg. svilnata kravata, barva po želji, najnovejša fazona, 1 krasna kravatna igla z simili-brilantom, 1 divna damska broža, zadnja novost, 1 koristna potovalna toaletna garnitura, 1 eleg. pristni portemone iz usnja, 1 par amerik. boutonov z imit. dragulji, 1 pat. angl. vremenski barometer, 1 salonski album z 36 umetniškimi in najlepšimi razglednicami sveta, 1 krasni ovratni ali lasni kolir iz pristnih orijentalskih biserov, 5 indijskih prerokovalnih hudičkov zabava vsako družbo in še 250 komadov raznih predmetov, ki so v vsaki hiši koristni in nenadomestni, so gratis. Vse skupaj z eleg. sist. roskopf-patent žepno uro, ki je sama vredna dvakrat toliko, stane sama gld. 2·50. — Dobi se proti povzetju ali proti vnaprej plačilu (tudi v znamkah) pri **S. Urbachu,** svetovna razpošiljalnica, Krakov 16.

NB. Pri naročilih 2 paketov se priloži gratis 1 prima angl. britva ali 6 finih lanenih robcev. Za neodgovarjajoče se vrne denar brez odloga, torej vsak riziko izključen.

Pozor!

50.000 parov čevljev, 4 pari samo 7.50 K.

Ker je več velikih tvrdk prišlo v denarne težkoče, sem dobil nalog veliko postavko čevljev razprodati nizko pod proizvajalno ceno. Prodam torej vsakomur 2 para čevljev na jermenčke za gospode in 2 para čevljev za dame, usnje rjavo ali črno, galoširane, z žreblji v podplatih, najelegantnejše in najnovejše fazone. Velikost po številkah. Vsi štirje pari stanejo 7 K 50 v. Pošilja se po poštnem povzetju. S. Urbach, Krakov štev. 126. Zamena dovoljena tudi denar nazaj!

! Čevlji !

Priporočam svojo zalogo vsakovrstnega obuvala za moške, ženske in otroke; tudi turistovske čevlje po goiserskem načinu; domače in tovarniško delo po vsakovrstni ceni. Vse se dobi in kupi pri

IVAN BERNA,

Gosposka ulica št. 6 v Celju.

Pristni kranjski

lanenooljnati firnež

Oljnate barve

v posodicah po ½, 1 kg kakor tudi v večjih posodah.

Fasadne barve

za hiše, po vzorcih.

Slikarski vzorci

in papir za vzorce.

Laki

pristni angleški za vozove, za pohištva in za pode.

Steklarski klej

(kit) priznano in strokovno preizkušeno najboljši.

Karbolinej

prve vrste.

Mavec (gips)

za podobarje in za stavbe.

Čopiči

domačega izdelka za zidarje in za vsako obrt

priporoča

Adolf Hauptmann

v Ljubljani.

Prva kranjska tovarna oljnatih barv, firnežev, lakov in steklarskega kleja.

Zahtevajte cenike!

Kdor je osivel, izgleda star.

Izvrstna zajamčeno neškodljiva sredstva za barvanje las so:

1. Vitkov **„Vedno mlad"** plavo, rjavo, in črno barvilo. Pobarva takoj in trajno. Ena škatlja štiri krone.
2. Vitkov **„Nucin"**, stekleničica eno krono.

Ta sredstva za barvanje las so se jako dobro izkazala v tisoč slučajih. Edino pristna iz kem. laboratorija

Fr. Vitek & Co., Praga II.

Zahtevajte samo Vitkove preparate, vse druge zavrnite!

Loterijske številke.

Trst, 17. julija 1909: 9, 29, 5, 32, 44
Linc, „ „ „ 11, 53, 7, 29, 73.

Zahtevajte Nar. list v gostilnah in kavarnah

Smrt

doleti vsacega, ampak sreča samo tistega, kateri naroči sedaj belo platno v veletrg. hiši R. Stermecki, Celje, Štajersko.

Štajersko platno	m	po	36	v
Slovensko platno	„	„	40	„
Savinsko platno	„	„	44	„
Vojaško platno	„	„	46	„
Domestik-platno	„	„	48	„
Gorsko platno	„	„	60	„
Istrija-tkanina	„	„	54	„
Holandska tkanina	„	„	60	„

Vzorci zastonj in pošiljatve čez 20 kron franko.

Natakarico

se išče za Notranjsko, na račun. — Ponudbe z navedbo dosedanjih služb naj se pošljejo pod „L. S. 121" na upravništvo tega lista.

Anton Arčan

stavitelj mlinov in žag v Št. Jurju ob j. ž.

se priporoča slavnemu občinstvu za izdelovanje vsakovrstnih mlinov in žag najboljšega sistema — tudi za male vode. — Delo izdelujem solidno in po ceni. Na zahtevanje so spričevala na razpolago.

Prosim obiščite mojo trgovino in oglejte si bogato izbero različnih **poljedelskih strojev,** posebno

mlatilnice

čistilnice, sadne in grozdne mline, katere zaradi velikanske zaloge prodajam letos po znižanih cenah.

Najboljša umetna gnojila za ajdo so v zalogi.

Velespoštovaje:

Trgovina z železnino „Merkur", P. Majdič, Celje

Največja in najcenejša izber

zaročnih in različnih drugih zlatih, double itd. uhanov, verižic, zapestnic in sploh vsakovrstne zlatnine in srebrnine. **prstanov**

Pozor! Predno si kupite uro, oglejte si mojo velikansko zalogo pravih **švicarskih** zlatih, srebrnih, nikelnastih in stenskih ur, budilk, verižic, toplomerov, očal, daljnogledov itd. — vse po najnižjih cenah.

Naročite **cenike,** katere razpošiljam zastonj in poštnine prosto. Popravila izborna in točna.

Rafael Salmič

v Celju, „Narodni dom".

9 52—27

Najboljše mlatilnice

za rabo na roke, gepelj in vodno moč, geplje, čistilnice (pajkle in trierje) vseh vrst, sadne in grozdne mline, slamoreznice, kakor vsakovrstne poljedelske stroje, zajamčeno najboljšega izdelka, priporoča po najnižjih cenah

trgovina z železnino „Merkur", P. Majdič, Celje.

Slike in cene strojev pošilja z obratno pošto zastonj in franko.

Lastnik in izdajatelj: Narodna založba v Celju. Odgovorni urednik Vekoslav Spindler. Tisk Zvezne tiskarne v Celju.